



T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ/İLAHİYAT PROGRAMI
DERS İZLENESİ

Bölüm Adı	İslâm Tarihi ve Sanatları Bölümü			
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl
SEC377	İslâm Kurumları Tarihi	Seçmeli	3	5
Dersin Seviyesi	Lisans			
Haftalık Ders Saati	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
	2	0	2	3
Öğrenim Türü	Örgün			
Eğitim Dili	Türkçe			
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler	Yok			
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler	Yok			
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar	Derse hazırlıklı gelmesi önerilir.			
Staj Durumu	Yok			
Dersin Amacı	İslâm kurumlarının kaynakları, temel nitelikleri ve onu oluşturan maddi ve manevi unsurlar konusunda öğrenciyi bilgilendirmektir.			
Dersin İçeriği	İslâm kurumlarıyla ilgili bilgi kaynakları, Halifelik, vezirlik, adliye teşkilatı, nakibü'l-eşraflık, şeyhülislâmlık, divanlar, mezalim, iç güvenlik kurumları, hisbe, askeri teşkilatın genel özellikleri ve İslâm devletlerindeki uygulamasına değinilecektir.			
Ders Kitabı / Malzemesi*	1 İsmet Kayaoğlu, <i>İslâm Kurumları Tarihi</i> , (Ankara: Doruk Matbaacılık, 1980).			
İlave Kaynak(lar)*	1 Kasım Şulul, <i>İbn Haldun'a Göre İslâm Medeniyeti</i> , (Şanlıurfa: Şanlıurfa İlahiyat Vakfı Yayınları, 2008). 2 <i>İslâm Kurumları Tarihi El Kitabı</i> , edt: Eyüp Baş, (Ankara: Grafiker Yayınları, 2013). 3 Muhammed Hamidullah, <i>İslâm Müesseselerine Giriş</i> , çev: İhsan Süreyya Sırma, (İstanbul: Düşünce Yay., 1981).			
Dersi Veren Öğretim Elemanı/Elemanları	Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan POLAT			

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI				
ÖÇ-1	Sosyal Kurumlara dini hizmet ile ilgili temel kavramları ve ilkeleri kavrayabilir			
ÖÇ-2	Dini Hizmet öncelikli belli başlı Sosyal Kurum Türlerinin genel amaç ve hedeflerinin anlaşılması sağlanabilir			
ÖÇ-3	Dini Hizmet öncelikli sosyal kurum türleri hakkında genel bilgi sahibi olup onların şartlara göre ortaya çıkabilecek dinsel ihtiyaçlarına cevap verebilme refleksini geliştirebilir.			
HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ				
Hafta	Konular	Hedefler	Kaynaklar	Öğrenci Sorumlulukları**
1.	İslâm kurumlarıyla ilgili bilgi kaynakları	Kurumlar Tarihi hakkında bilgi verme	• K. Kitaplar • Ders Notları	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması.
2.	İslâm kurumlarının temel nitelikleri	İslâm kurumlarının manevî ve maddi unsurlarını açıklar.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
3.	Hilafet	Ana hatlarıyla hilafet kurumunu öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
4.	Vezirlik	Ana hatlarıyla vezirlik kurumunu öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	

5.	Şeyhulislâmlık, nakibu'l-eşrafık, imamlık	Ana hatlarıyla Şeyhulislâmlık, nakibu'l-eşrafık, imamlık kurumlarını öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması.
6.	Haciplik ve divanlar	Ana hatlarıyla Haciplik ve divanları öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
7.	Divan ve kurulların görevleri	Ana hatlarıyla Divan ve kurulların görevlerini öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
Ara Sınav Haftası <ul style="list-style-type: none"> Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuları ve hedefleri kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla gerçekleştirilecektir. Ara sınav değerlendirilmesi: %100 sınav, %0 ödev. Ara sınav puanının %40'ı hesaba katılacaktır. 				
8.	Kadılık, kadi'l-kudatlık	Ana hatlarıyla Kadılık, kadi'l-kudatlık kurumlarını öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi.
9.	Mezalim, hisbe	Ana hatlarıyla Mezalim, hisbe teşkilatını öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması.
10.	İç güvenlik kurumları: Şurta/polislik	Ana hatlarıyla Şurta/polislik kurumunu öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması.
11.	Adâlet/noterlik	Ana hatlarıyla Adâlet kurumlarını öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	1. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
12.	Ordu ve berid	Ana hatlarıyla Ordu ve berid teşkilatını öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
13.	Ribatlar, suğûr, donanma	Ana hatlarıyla Ribatlar, suğûr, donanma kurumlarını öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
14.	İslâm medeniyetinde şehir ve şehirleri oluşturan maddi ve manevi unsurlar	İslâm medeniyetinde şehir ve şehirleri oluşturan maddi ve manevi unsurları öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
15.	Yarıyıl Sonu Sınavı Haftası <ul style="list-style-type: none"> Yarıyıl sonu sınavının %100 yazılı yoklama, %... uygulamalardan oluşacaktır. Yarıyıl sonu sınavı; ilk 7 hafta işlenen konuların %25'ini, ara sınav sonrası işlenen konuların %75'ini kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir. 			

Ders Değerlendirme			
Yarıyıl İçi Etkinlikler	Adet	Değer	
Ara Sınav	1	%40	
Final Sınavı	1	%60	
Toplam		100	
Ders İş Yükü			
Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yükü (sayı x saat)
Ara Sınav	1	1	1
Final Sınavı	1	1	1
Derse Katılım	14	2	28
Bireysel Çalışma	14	2	28
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	10	10
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	10	10
Okuma	14	2	28
Tartışma	14	2	28
Toplam İş Yükü (Saat)			134

Program Çıktıları (PÇ) ile İslâm Kurumları Tarihi (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Öğretim Çıktıları	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
P.Ç.1. İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.2. Alanıyla ilgili öğretim programları, öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme bilgisine sahiptir	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.3. Alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.4. İlahiyat alanı için uygun araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilişim teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.5. Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz, sentez ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirir.	5	4	5	4	4	4	5	5
P.Ç.6. Türkçe ve en az bir yabancı dilde sözlü/yazılı etkin iletişim/hitabet kurma ve anlatım becerisine sahiptir.	5	4	5	4	5	4	5	5
P.Ç.7. İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma-inceleme, yorum ve analiz yapar.	4	4	4	4	4	4	4	4
P.Ç.8. Kendini motive edebilme, bilgiye erişebilme, bilim ve teknolojideki gelişmeleri izleme, zaman yönetimi, kendini sürekli yenileme becerisi ve yaşam boyu öğrenme bilincine sahiptir.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.9. Bireysel inisiyatif olarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.10. Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar.	3	3	3	2	2	3	2	3
P.Ç.11. Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle bilimsel ve ahlaki değerlere uygun olarak kullanır.	5	4	5	4	4	5	5	5
P.Ç.12. Dini anlayış ve uygulamaların evrensel ve toplumsal boyutlardaki (güvenlik, sağlık, iktisat, çevre, vb.) etkileri ve hukuksal sonuçları konusunda farkındalık sahibidir.	4	4	4	5	5	5	5	5
P.Ç.13. Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir.	4	4	4	4	4	4	4	4
P.Ç.14. Bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.15. Edindiği ilahiyat bilgisinin gerekleri doğrultusunda davranır, tutum ve davranışlarıyla topluma örnek olur.	4	4	4	4	5	5	5	5

Programa Özgü Ölçütler (PÖÖ) ile İslâm Kurumları Tarihi (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Öğretim Çıktıları	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
Programa Özgü Ölçütler								
PÖÖ.1. Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	2	2	2	2
PÖÖ.3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.4. Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma	4	4	4	4	4	3	3	3
PÖÖ.5. Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5

PÖÖ.6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.7. Din istismarı, şiddet, İslâm karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma	4	4	4	5	5	5	5	5
PÖÖ.9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.11. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslâm'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.14. İslâm kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atfı sisteminin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

**Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.



T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ/İLAHİYAT PROGRAMI
DERS İZLENESİ

Bölüm Adı	İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü			
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl
SEC468	İslam Medeniyeti Tarihi	Seçmeli	4	8
Dersin Seviyesi	Lisans			
Haftalık Ders Saati	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
	2	0	2	2
Öğrenim Türü	Örgün			
Eğitim Dili	Türkçe			
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler	Yok			
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler	Yok			
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar	Derse hazırlıklı gelmesi önerilir.			
Staj Durumu	Yok			
Dersin Amacı	İslam medeniyeti tarihi ve süreç içinde ortaya çıkan kurumların yapısı hakkında genel bilgi vermek, başta Batı medeniyeti olmak üzere ve diğer medeniyetlerle olan ilişkilerini incelemek.			
Dersin İçeriği	İslam medeniyetinin kaynakları ve manevi dinamikleri ile birlikte ona tesir eden tasavvuf kültürü, İslam medeniyetindeki ilim ve fikir hayatı.			
Ders Kitabı / Malzemesi*	1 Cahid Baltacı, İslam Medeniyeti Tarihi, İstanbul 2005.			
İlave Kaynak(lar)*	1 Ziya Kazıcı, İslam Medeniyeti ve Müesseseleri Tarihi, İstanbul 2006. 2 Muhammed Hamidullah, İslâm Müesseselerine Giriş, İstanbul 1981. 3 Andre Miquel, İslam ve Medeniyeti, (çev.A.Fidan-H.Menteş), Ankara 1991.			
Dersi Veren Öğretim Elemanı/Elemanları	Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan POLAT			

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI				
ÖÇ-1	Dünya medeniyetleri arasında İslam medeniyetinin hangi özelliklerle öne çıktığını değerlendirebilme.			
ÖÇ-2	İslam öncesi kültür ve medeniyetlerin temel özelliklerini analiz edebilme.			
ÖÇ-3	İslam öncesi kültür ve medeniyetlerin İslam medeniyetine etkilerini kavrayabilme.			
ÖÇ-4	İslam medeniyetinin temelleri ve niteliklerini açıklayabilme.			
ÖÇ-5	İslam medeniyetinin Abbasiler döneminde ulaştığı noktayı ve özellikle Avrupa'da büyük ölçüde kendini hissettiren Endülüs Emevilerinin rolünü kavrayabilme.			
HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ				
Hafta	Konular	Hedefler	Kaynaklar	Öğrenci Sorumlulukları**
1.	Kültür ve Medeniyet kavramları	Kültür ve Medeniyet kavramları hakkında bilgi verme	• K. Kitaplar • Ders Notları	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi.
2.	Medeniyetler Tarihinde İslâm Medeniyeti	Medeniyetler Tarihinde İslâm Medeniyetini açıklar.	• K. Kitaplar • Ders Notları	

3.	İslâm Medeniyetinin Öne Çıkan Değerleri	İslâm Medeniyetinin Öne Çıkan Değerlerini öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması. 3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması. 4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.	
4.	İslâm Medeniyetinin Batı Medeniyetine Etkisi	İslâm Medeniyetinin Batı Medeniyetine Etkisini öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları		
5.	Diğer Medeniyetlerin İslâm Medeniyetine Etkisi	Diğer Medeniyetlerin İslâm Medeniyetine Etkisini öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları		
6.	İslâm Medeniyetinde Kurumların Ortaya Çıkışı	İslâm Medeniyetinde Kurumların Ortaya Çıkışını öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları		
7.	Devlet Yönetimi: Hilâfet, Vezirlik ve Divan	Devlet Yönetimi: Hilâfet, Vezirlik ve Divan teşkilatını öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları		
Ara Sınav Haftası					
<ul style="list-style-type: none"> Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuları ve hedefleri kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla gerçekleştirilecektir. Ara sınav değerlendirilmesi: %100 sınav, %0 ödev. Ara sınav puanının %40'ı hesaba katılacaktır. 					
8.	İslâm Medeniyetinde Bilim ve Eğitim-Öğretim	İslâm Medeniyetinde Bilim ve Eğitim-Öğretim kurumlarını öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması. 3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması. 4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.	
9.	Sosyal Yardımlaşma ve Vakıf	Sosyal Yardımlaşma ve Vakıfları öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları		
10.	İslâm'da Adalet Anlayışı ve Hukuk Kurumları	İslâm'da Adalet Anlayışı ve Hukuk Kurumlarını öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları		
11.	İktisadî ve Askerî Yapı	İktisadî ve Askerî Yapıyı öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları		
12.	İslâm Medeniyetinde Toplumsal Yapı	İslâm Medeniyetinde Toplumsal Yapıyı öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları		
13.	Şehirleşme ve Bazı İslâm Şehirleri	Şehirleşme ve Bazı İslâm Şehirlerini öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları		
14.	İslâm Medeniyetinde Sanat ve Edebiyat	İslâm Medeniyetinde Sanat ve Edebiyatı öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları		
15.	Yarıyıl Sonu Sınavı Haftası				
<ul style="list-style-type: none"> Yarıyıl sonu sınavının %100 yazılı yoklama, %... uygulamalardan oluşacaktır. Yarıyıl sonu sınavı; ilk 7 hafta işlenen konuların %25'ini, ara sınav sonrası işlenen konuların %75'ini kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir. 					

Ders Değerlendirme			
Yarıyıl İçi Etkinlikler	Adet	Değer	
Ara Sınav	1	%40	
Final Sınavı	1	%60	
Toplam		100	
Ders İş Yüğü			
Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yüğü (sayı x saat)
Ara Sınav	1	1	1
Final Sınavı	1	1	1
Derse Katılım	14	2	28
Bireysel Çalışma	14	2	28
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	10	10
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	10	10
Okuma	14	2	28
Tartışma	14	2	28
Toplam İş Yüğü (Saat)			134

Program Çıktıları (PÇ) ile İslam Medeniyeti Tarihi (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Öğretim Çıktıları	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
P.Ç.1. İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.2. Alanıyla ilgili öğretim programları, öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme bilgisine sahiptir	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.3. Alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.4. İlahiyat alanı için uygun araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilişim teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.5. Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözüme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz, sentez ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirir.	5	4	5	4	4	4	5	5
P.Ç.6. Türkçe ve en az bir yabancı dilde sözlü/yazılı etkin iletişim/hitabet kurma ve anlatım becerisine sahiptir.	5	4	5	4	5	4	5	5
P.Ç.7. İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma-inceleme, yorum ve analiz yapar.	4	4	4	4	4	4	4	4
P.Ç.8. Kendini motive edebilme, bilgiye erişebilme, bilim ve teknolojideki gelişmeleri izleme, zaman yönetimi, kendini sürekli yenileme becerisi ve yaşam boyu öğrenme bilincine sahiptir.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.9. Bireysel inisiyatif alarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.10. Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar.	3	3	3	2	2	3	2	3
P.Ç.11. Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle bilimsel ve ahlaki değerlere uygun olarak kullanır.	5	4	5	4	4	5	5	5
P.Ç.12. Dini anlayış ve uygulamaların evrensel ve toplumsal boyutlardaki (güvenlik, sağlık, iktisat, çevre, vb.) etkileri ve hukuksal sonuçları konusunda farkındalık sahibidir.	4	4	4	5	5	5	5	5
P.Ç.13. Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir.	4	4	4	4	4	4	4	4
P.Ç.14. Bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.15. Edindiği ilahiyat bilgisinin gerekleri doğrultusunda davranır, tutum ve davranışlarıyla topluma örnek olur.	4	4	4	4	5	5	5	5

Programa Özgü Ölçütler (PÖÖ) ile İslam Medeniyeti Tarihi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Öğretim Çıktıları	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
PÖÖ.1. Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	2	2	2	2
PÖÖ.3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.4. Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma	4	4	4	4	4	3	3	3

PÖÖ.5. Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma	4	4	4	5	5	5	5	5
PÖÖ.9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.11. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.14. İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atf sisteminin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

**Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.



T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ/İLAHİYAT PROGRAMI
DERS İZLENESİ

Bölüm Adı	İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü			
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl
SEC475	İslam Ülkeleri Coğrafyası	Seçmeli	4	7
Dersin Seviyesi	Lisans			
Haftalık Ders Saati	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
	2	0	2	2
Öğrenim Türü	Örgün			
Eğitim Dili	Türkçe			
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler	Yok			
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler	Yok			
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar	Derse hazırlıklı gelmesi önerilir.			
Staj Durumu	Yok			
Dersin Amacı	İslam ülkelerinin hangi coğrafyalarda ve ne zaman kuruldukları, ülkelerin tarihi, siyasi, sosyal ve ekonomik durumları; dini, etnik ve milli yapılarının öğretilmesi. Günümüz İslâm dünyasını ve Müslümanların yaşadığı coğrafyayı genel olarak tanıtmak, başlıca İslâm devletlerinin tarihsel ve kültürel yönlerini, ülkemiz ile olan ilişkilerini ve dünya coğrafyasındaki konumlarını anlayıp değerlendirebilecek bir bakış açısı kazandırmak ve edinilen bilginin günümüzde yaşanan olayların yorumlanmasında kullanılabilmesini sağlamak.			
Dersin İçeriği	Ortadoğu'daki başlıca İslâm ülkeleri, Asya'daki başlıca İslâm ülkeleri, adliye teşkilatı, Günümüzde Müslümanların çoğunluk veya azınlık olarak yaşadıkları coğrafya ve ülkeler, Hint Alt Kıtası'ndaki başlıca İslâm ülkeleri, Güneydoğu Asya'daki başlıca İslâm ülkeleri, Kuzey Afrika'daki başlıca İslâm ülkeleri, Balkanlar'daki İslâm ülkeleri, Avrupa ülkelerinde yaşayan Müslümanlar, Rusya Federasyonu ve Çin'de yaşayan Müslümanlara değinilecektir.			
Ders Kitabı / Malzemesi*	1 Sabahaddin Zaim, Türk ve İslâm Dünyasının Yeniden Yapılanması, Nil Y., İzmir 1997.			
İlave Kaynak(lar)*	1 Ramazan Özey, İslâm Dünyası, Erkam Yayınları, İstanbul 1996. 2 Günümüz Dünyasında Müslüman Azınlıklar III Kutlu Doğum İlmî Toplantısı, İSAM Yayınları, İstanbul 1998.			
Dersi Veren Öğretim Elemanı/Elemanları	Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan POLAT			

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI

ÖÇ-1	Günümüzde Müslümanların çoğunluk veya azınlık olarak yaşadıkları coğrafya ve ülkeleri kavrayabilir
ÖÇ-2	İslâm ülkeleriyle Müslüman Türk dünyası arasındaki ilişkileri kavrayabilir.
ÖÇ-3	İslâm ülkelerinin siyasi durumlarını çağdaş dünyadaki yapı ile karşılaştırabilir.

HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ

Hafta	Konular	Hedefler	Kaynaklar	Öğrenci Sorumlulukları**
1.	Günümüzde Müslümanların çoğunluk veya azınlık olarak yaşadıkları coğrafya ve ülkeler	Müslümanların çoğunluk ya da azınlık olarak yaşadıkları coğrafyayı harita üzerinde gösterebilir;	<ul style="list-style-type: none">• K. Kitaplar• Ders Notları	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi.
2.	Ortadoğu'daki başlıca İslâm ülkeleri: Irak, Ürdün, Suriye	İslâm ülkelerinin birbirleriyle olan ilişkilerini analiz edebilir;	<ul style="list-style-type: none">• K. Kitaplar• Ders Notları	2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz

3.	Arap Yarımadası'ndaki başlıca İslâm ülkeleri: Suudi Arabistan, Yemen, Umman	İslâm ülkelerinin Türkiye ile tarihte ve günümüzdeki ilişkilerini analiz edebilme;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	<p>devamsızlık yapmaması.</p> <p>3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması.</p> <p>4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.</p>
4.	Basra Körfezi'ndeki başlıca İslâm ülkeleri: Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri	İslâm ülkeleriyle Müslüman Türk dünyası arasındaki ilişkileri kavrayabilme;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
5.	Asya'daki başlıca İslâm ülkeleri: İran, Afganistan	İslâm ülkeleriyle Müslüman azınlıklar arasındaki ilişkileri kavrayabilme;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
6.	Hint Alt Kıtası'ndaki başlıca İslâm ülkeleri: Pakistan, Bangladeş	İslâm ülkeleriyle Müslüman azınlıklar arasındaki ilişkileri kavrayabilme;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
7.	Güneydoğu Asya'daki başlıca İslâm ülkeleri: Endonezya, Malezya	İslâm ülkeleri arasındaki kültürel ilişkileri kavrayabilme;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
<p>Ara Sınav Haftası</p> <ul style="list-style-type: none"> Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuları ve hedefleri kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla gerçekleştirilecektir. Ara sınav değerlendirilmesi: %100 sınav, %0 ödev. Ara sınav puanının %40'ı hesaba katılacaktır. 				
8.	Kuzey Afrika'daki başlıca İslâm ülkeleri: Mısır, Libya, Cezayir, Tunus, Fas	İslâm ülkelerinin günümüz dünyasındaki nüfus potansiyellerini kavrayabilme;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	<p>1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi.</p> <p>2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması.</p> <p>3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması.</p> <p>1. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.</p>
9.	Afrika'daki diğer bazı İslâm ülkeleri: Sudan, Nijerya	İslâm ülkelerinin günümüz dünyasında ekonomik potansiyellerini kavrayabilme;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
10.	Balkanlar'daki İslâm ülkeleri: Arnavutluk, Bosna Hersek	İslâm ülkelerinin siyasi durumlarını çağdaş dünyadaki yapı ile karşılaştırabilme;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
11.	Avrupa ülkelerinde yaşayan Müslümanlar	İslâm ülkelerinin siyasi durumlarını çağdaş dünyadaki yapı ile karşılaştırabilme;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
12.	Hindistan'da Yaşayan Müslümanlar	İslâm ülkelerinin siyasi durumlarını çağdaş dünyadaki yapı ile karşılaştırabilme;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
13.	Rusya Federasyonu ve Çin'de yaşayan Müslümanlar	İslâm ülkelerinin dünyanın egemen güçleri karşısındaki konumunu fark edebilme;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
14.	Diğer ülkelerde azınlık olarak yaşayan Müslümanlar	İslâm ülkelerinin dünyanın egemen güçleri karşısındaki konumunu fark edebilme;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
15.	<p>Yarıyıl Sonu Sınavı Haftası</p> <ul style="list-style-type: none"> Yarıyıl sonu sınavının %100 yazılı yoklama, %... uygulamalardan oluşacaktır. Yarıyıl sonu sınavı; ilk 7 hafta işlenen konuların %25'ini, ara sınav sonrası işlenen konuların %75'ini kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir. 			

Ders Değerlendirme			
Yarıyıl İçi Etkinlikler	Adet	Değer	
Ara Sınav	1	%40	
Final Sınavı	1	%60	
Toplam		100	
Ders İş Yükü			
Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yükü (sayı x saat)
Ara Sınav	1	1	1
Final Sınavı	1	1	1

Derse Katılım	14	2	28
Bireysel Çalışma	14	2	28
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	10	10
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	10	10
Okuma	14	2	28
Tartışma	14	2	28
Toplam İş Yüğü (Saat)			134

Program Çıktıları (PÇ) ile İslam Ülkeleri Coğrafyası (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Öğretim Çıktıları	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
P.Ç.1. İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.2. Alanıyla ilgili öğretim programları, öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme bilgisine sahiptir.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.3. Alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.4. İlahiyat alanı için uygun araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilişim teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.5. Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözüme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz, sentez ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirir.	5	4	5	4	4	4	5	5
P.Ç.6. Türkçe ve en az bir yabancı dilde sözlü/yazılı etkin iletişim/hitabet kurma ve anlatım becerisine sahiptir.	5	4	5	4	5	4	5	5
P.Ç.7. İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma-inceleme, yorum ve analiz yapar.	4	4	4	4	4	4	4	4
P.Ç.8. Kendini motive edebilme, bilgiye erişebilme, bilim ve teknolojiye gelişmeleri izleme, zaman yönetimi, kendini sürekli yenileme becerisi ve yaşam boyu öğrenme bilincine sahiptir.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.9. Bireysel inisiyatif olarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.10. Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar.	3	3	3	2	2	3	2	3
P.Ç.11. Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle bilimsel ve ahlaki değerlere uygun olarak kullanır.	5	4	5	4	4	5	5	5
P.Ç.12. Dini anlayış ve uygulamaların evrensel ve toplumsal boyutlardaki (güvenlik, sağlık, iktisat, çevre, vb.) etkileri ve hukuksal sonuçları konusunda farkındalık sahibidir.	4	4	4	5	5	5	5	5
P.Ç.13. Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir.	4	4	4	4	4	4	4	4
P.Ç.14. Bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.15. Edindiği ilahiyat bilgisinin gerekleri doğrultusunda davranır, tutum ve davranışlarıyla topluma örnek olur.	4	4	4	4	5	5	5	5

Programa Özgü Ölçütler (PÖÖ) ile İslam Ülkeleri Coğrafyası (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Öğretim Çıktıları	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
PÖÖ.1. Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2

PÖÖ.2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	2	2	2	2
PÖÖ.3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.4. Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma	4	4	4	4	4	3	3	3
PÖÖ.5. Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma	4	4	4	5	5	5	5	5
PÖÖ.9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.11. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkelere ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.14. İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atıf sisteminin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

**Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.



T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ/İLAHİYAT PROGRAMI
DERS İZLENESİ

Bölüm Adı	İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü			
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl
SEC390	Müslüman Türk Devletler Tarihi	Seçmeli	3	6
Dersin Seviyesi	Lisans			
Haftalık Ders Saati	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
	2	0	2	3
Öğrenim Türü	Örgün			
Eğitim Dili	Türkçe			
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler	Yok			
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler	Yok			
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar	Derse hazırlıklı gelmesi önerilir.			
Staj Durumu	Yok			
Dersin Amacı	İslamiyet'in Türkler tarafından benimsenmesi ve sonrasında kurulan ilk Türk-İslam devletlerinin tarihi ve dünya kültür medeniyetine katkıları.			
Dersin İçeriği	Türklerin İslamiyeti kabulü, Türklerin İslamiyeti kabulünden sonra kurulan ilk Müslüman Türk Devletleri, İlk Müslüman Türk Devletlerinin medeniyete katkıları, İlk Müslüman Türk Devletlerinin hâkim oldukları coğrafi alanlar, Orta Asya, Orta Doğu, Hindistan, Anadolu, Irak, Mısır, Suriye, İran, Hindistan'da kurulan ilk Müslüman Türk Devletlerinin İslamiyetin yayılmasındaki etkileri			
Ders Kitabı / Malzemesi*	1 Nesimi Yazıcı, İlk Müslüman Türk Devletleri Tarihi, Ankara 1964.			
İlave Kaynak(lar)*	1 İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Devlet Teşkilatına Medhal, Ankara 1970. 2 Osman Turan, Selçuklular Zamanında Türkiye, İstanbul 1977. 3 Türk Tarihi ve Kültürü, Ed. Cemil Öztürk, Pegema Yayıncılık, Ankara 2008			
Dersi Veren Öğretim Elemanı/Elementleri	Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan POLAT			

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI				
ÖÇ-1	İlk Müslüman Türk Devletlerinin kurulduğu coğrafyaları tanımlar.			
ÖÇ-2	İlk Türk İslam Devletlerinin kültür ve medeniyetlerinin oluşumunda etkin faktörleri analiz eder.			
ÖÇ-3	İlk Türk İslam Devletlerini çok boyutlu olarak birbirleriyle kıyaslayabilir.			
ÖÇ-4	Türklerin İslam'ı kabulündeki sosyal ve ekonomik şartların etkisini bilir.			
HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ				
Hafta	Konular	Hedefler	Kaynaklar	Öğrenci Sorumlulukları**
1.	Türklerin İslamiyet'i kabulü ve bu sırada Türklerin siyasi durumu.	Türklerin İslamiyet'i kabulü ve bu sırada Türklerin siyasi durumu hakkında bilgi verme	<ul style="list-style-type: none">K. KitaplarDers Notları	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi.
2.	Türk valilerce kurulan devletler	Türk valilerince kurulan devletleri açıklar.	<ul style="list-style-type: none">K. KitaplarDers Notları	2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması.
3.	İlk Türk-İslam devletleri	Ana hatlarıyla İlk Türk-İslam devletlerini öğrenir.	<ul style="list-style-type: none">K. KitaplarDers Notları	

4.	Karahanlılar	Ana hatlarıyla Karahanlılar tarihini öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılımı. 4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
5.	Karahanlıların devlet teşkilatları ve medeniyete katkıları	Ana hatlarıyla Karahanlıların devlet teşkilatları ve medeniyete katkıları öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
6.	Gazneliler	Ana hatlarıyla Gazneliler tarihini öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
7.	Gaznelilerin devlet teşkilatı ve medeniyete katkıları	Ana hatlarıyla Gaznelilerin devlet teşkilatı ve medeniyete katkılarını öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
Ara Sınav Haftası				
<ul style="list-style-type: none"> Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuları ve hedefleri kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla gerçekleştirilecektir. Ara sınav değerlendirilmesi: %100 sınav, %0 ödev. Ara sınav puanının %40'ı hesaba katılacaktır. 				
8.	Selçuklular	Ana hatlarıyla Selçukluların tarihini öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması. 3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılımı. 1. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
9.	Büyük Selçuklu Devleti teşkilatı ve medeniyete katkıları	Ana hatlarıyla Büyük Selçuklu Devleti teşkilatı ve medeniyete katkılarını öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
10.	Harzemşahlar ve medeniyete katkıları	Ana hatlarıyla Harzemşahlar ve medeniyete katkılarını öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
11.	Anadolu Selçukluları	Ana hatlarıyla Anadolu Selçuklularını öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
12.	Anadolu Selçukluları ve Haçlı Seferleri	Ana hatlarıyla Haçlı Seferlerini öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
13.	Anadolu Selçuklularının kültür ve medeniyete katkıları	Ana hatlarıyla Anadolu Selçuklularının kültür ve medeniyete katkılarını öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
14.	Moğol İstilasası sonrası kurulan Türk-İslam devletleri	Moğol İstilasası sonrası kurulan Türk-İslam devletlerini öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
15.	Yarıyıl Sonu Sınavı Haftası			
<ul style="list-style-type: none"> Yarıyıl sonu sınavının %100 yazılı yoklama, %... uygulamalardan oluşacaktır. Yarıyıl sonu sınavı; ilk 7 hafta işlenen konuların %25'ini, ara sınav sonrası işlenen konuların %75'ini kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir. 				

Ders Değerlendirme			
Yarıyıl İçi Etkinlikler	Adet	Değer	
Ara Sınav	1	%40	
Final Sınavı	1	%60	
Toplam		100	
Ders İş Yükü			
Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yükü (sayı x saat)
Ara Sınav	1	1	1
Final Sınavı	1	1	1
Derse Katılım	14	2	28
Bireysel Çalışma	14	2	28
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	10	10
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	10	10
Okuma	14	2	28
Tartışma	14	2	28
Toplam İş Yükü (Saat)			134

Program Çıktıları (PÇ) ile Müslüman Türk Devletler Tarihi (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Öğretim Çıktıları	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
Program Çıktıları								
P.Ç.1. İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.2. Alanıyla ilgili öğretim programları, öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme bilgisine sahiptir	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.3. Alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.4. İlahiyat alanı için uygun araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilişim teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.5. Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözüme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz, sentez ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirir.	5	4	5	4	4	4	5	5
P.Ç.6. Türkçe ve en az bir yabancı dilde sözlü/yazılı etkin iletişim/hitabet kurma ve anlatım becerisine sahiptir.	5	4	5	4	5	4	5	5
P.Ç.7. İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma-inceleme, yorum ve analiz yapar.	4	4	4	4	4	4	4	4
P.Ç.8. Kendini motive edebilme, bilgiye erişebilme, bilim ve teknolojideki gelişmeleri izleme, zaman yönetimi, kendini sürekli yenileme becerisi ve yaşam boyu öğrenme bilincine sahiptir.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.9. Bireysel inisiyatif olarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.10. Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar.	3	3	3	2	2	3	2	3
P.Ç.11. Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle bilimsel ve ahlaki değerlere uygun olarak kullanır.	5	4	5	4	4	5	5	5
P.Ç.12. Dini anlayış ve uygulamaların evrensel ve toplumsal boyutlardaki (güvenlik, sağlık, iktisat, çevre, vb.) etkileri ve hukuksal sonuçları konusunda farkındalık sahibidir.	4	4	4	5	5	5	5	5
P.Ç.13. Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir.	4	4	4	4	4	4	4	4
P.Ç.14. Bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.15. Edindiği ilahiyat bilgisinin gerekleri doğrultusunda davranır, tutum ve davranışlarıyla topluma örnek olur.	4	4	4	4	5	5	5	5

Programa Özgü Ölçütler (PÖÖ) ile Müslüman Türk Devletler Tarihi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Öğretim Çıktıları	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
Programa Özgü Ölçütler								
PÖÖ.1. Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	2	2	2	2
PÖÖ.3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.4. Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma	4	4	4	4	4	3	3	3
PÖÖ.5. Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5

PÖÖ.6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma	4	4	4	5	5	5	5	5
PÖÖ.9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.11. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.14. İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atıf sisteminin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

**Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.



T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ/İLAHİYAT PROGRAMI
DERS İZLENESİ

Bölüm Adı	İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü			
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl
SEC479	Osmanlı Sanat Tarihi	Seçmeli	4	7
Dersin Seviyesi	Lisans			
Haftalık Ders Saati	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
	2	0	2	3
Öğrenim Türü	Örgün			
Eğitim Dili	Türkçe			
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler	Yok			
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler	Yok			
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar	Derse hazırlıklı gelmesi önerilir.			
Staj Durumu	Yok			
Dersin Amacı	Bu derste öğrencilere Sanat Tarihi yönünden kazı teknikleri ve kazılarda kullanılacak malzemenin tanımlanması amaçlanmaktadır.			
Dersin İçeriği	Günümüzde tasavvufi hayat ve tarikatlar. I. ve II. Meşrutiyette dervişlerin rolü. Tasavvufi cemiyet ve yayınlar. İlk mecliste şeyhlerin konumu. Cumhuriyetle birlikte tekke ve tarikatların tartışılan işlevi. Tekkelerin kapatılması ve tarikatların yasaklanma süreci. Tekkelerin kapatılması ve tarikatların yasaklanmasının gerekçelerinin değerlendirilmesi. İlk demokrasi ve tasavvufi hayata karşı alınan tavırlar. 1950-1980 yılları arasında tasavvufi hayattaki değişimler. Siyasi çevrelerde tekkelerin açılmasıyla ilgili teklifler. İslam dünyasında tarikatlar ve tekkeler. Batı'da tarikatların etkileri. Tasavvufi hayat ve düşüncenin tenkidi. Tasavvuf ve tarikatlarla ilgili sorunlar ve çözüm yolları.			
Ders Kitabı / Malzemesi*	1 Doğan Kuban, Osmanlı Mimarisi, (İstanbul: YEM Yayınları, 2007).			
İlave Kaynak(lar)*	1 Abdülhamit Tüfekçioğlu, Erken Dönem Osmanlı Mimarisinde Yazı, (Ankara: Kültür Bakanlığı, 2001). 2 Oktay Aslanapa, Osmanlı Devri Mimarisi, (İstanbul, 1986).			
Dersi Veren Öğretim Elemanı/Elementarı	Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan POLAT			

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI				
ÖÇ-1	15. ve 16. yy. da Osmanlı İmparatorluğunun oluşturduğu sanat eserlerini örnekleriyle tanır.			
ÖÇ-2	II. Murad Döneminde Bursa'da, İznik'te ve Edirne'de inşa edilen yapıların plan ve süsleme özelliklerini tanımlar. İnşa edilen yapıların plan ve süsleme özelliklerini analiz yapabilir.			
ÖÇ-3	Fatih dönemi tarihi olayları ve bu dönemin önemli mimarlık eserlerinin analizini yapabilir.			
HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ				
Hafta	Konular	Hedefler	Kaynaklar	Öğrenci Sorumlulukları**
1.	II. Murad dönemi, Edirne Gazi Mihâl Camii	Edirne Gazi Mihâl Camiini bilir	• K. Kitaplar • Ders Notları	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması.
2.	Bursa Muradiye Külliyesi anlatılacak.	Bursa Muradiye Külliyesini açıklar.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
3.	Edirne Muradiye Camii	Edirne Muradiye Camii öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
4.	Ankara Karacabey Külliyesi	Ankara Karacabey Külliyesini öğrenir.	• K. Kitaplar	

			• Ders Notları	3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması.
5.	Edirne Beylerbeyi ve Şah Melek Camileri	Edirne Beylerbeyi ve Şah Melek Camilerini öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
6.	Ankara Hacı Bayram Camii	Ankara Hacı Bayram Camiini öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
7.	Amasya ve Gümüş Yörgüç Paşa Külliyesi	Amasya ve Gümüş Yörgüç Paşa Külliyelerini öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
Ara Sınav Haftası				
<ul style="list-style-type: none"> Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuları ve hedefleri kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla gerçekleştirilecektir. Ara sınav değerlendirilmesi: %100 sınav, %0 ödev. Ara sınav puanının %40'ı hesaba katılacaktır. 				
8.	Çorum Osmancık Koca Mustafa Paşa ve Üsküp Alaca İshak Paşa Camileri	Çorum Osmancık Koca Mustafa Paşa ve Üsküp Alaca İshak Paşa Camilerini öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi.
9.	Bursa Abdal Mehmet Paşa ve Tire Yeşil İmaret Camileri	Bursa Abdal Mehmet Paşa ve Tire Yeşil İmaret Camilerini öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması.
10.	İznik Mahmut Paşa Camii ve Edirne Mezit Bey İmareti	İznik Mahmut Paşa Camii ve Edirne Mezit Bey İmareti öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması.
11.	Filiba Şahabettin Paşa Camii	Filiba Şahabettin Paşa Camiini öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
12.	Edirne Üç Şerefeli Camii tanıtılıp, Osmanlı sanatı içerisindeki yeri ve önemi	Edirne Üç Şerefeli Camii tanıtılıp, Osmanlı sanatı içerisindeki yeri ve önemi öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	1. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
13.	II. Murad dönemi mimari ve süsleme sanatları	II. Murad dönemi mimari ve süsleme sanatları üzerinde genel bir değerlendirme yapılarak Osmanlı sanatı içindeki yerini bilir	• K. Kitaplar • Ders Notları	
14.	Fatih dönemi mimari ve süsleme sanatları	Fatih dönemi mimari ve süsleme sanatını öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
15.	Yarıyıl Sonu Sınavı Haftası			
<ul style="list-style-type: none"> Yarıyıl sonu sınavının %100 yazılı yoklama, %... uygulamalardan oluşacaktır. Yarıyıl sonu sınavı; ilk 7 hafta işlenen konuların %25'ini, ara sınav sonrası işlenen konuların %75'ini kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir. 				

Ders Değerlendirme			
Yarıyıl İçi Etkinlikler	Adet	Değer	
Ara Sınav	1	%40	
Final Sınavı	1	%60	
Toplam		100	
Ders İş Yükü			
Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yükü (sayı x saat)
Ara Sınav	1	1	1
Final Sınavı	1	1	1
Derse Katılım	14	2	28
Bireysel Çalışma	14	2	28
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	10	10
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	10	10
Okuma	14	2	28
Tartışma	14	2	28
Toplam İş Yükü (Saat)			134

Program Çıktıları (PÇ) ile Osmanlı Sanat Tarihi (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Öğretim Çıktıları	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
Program Çıktıları								
P.Ç.1. İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.2. Alanıyla ilgili öğretim programları, öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme bilgisine sahiptir	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.3. Alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.4. İlahiyat alanı için uygun araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilişim teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.5. Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz, sentez ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirir.	5	4	5	4	4	4	5	5
P.Ç.6. Türkçe ve en az bir yabancı dilde sözlü/yazılı etkin iletişim/hitabet kurma ve anlatım becerisine sahiptir.	5	4	5	4	5	4	5	5
P.Ç.7. İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma-inceleme, yorum ve analiz yapar.	4	4	4	4	4	4	4	4
P.Ç.8. Kendini motive edebilme, bilgiye erişebilme, bilim ve teknolojideki gelişmeleri izleme, zaman yönetimi, kendini sürekli yenileme becerisi ve yaşam boyu öğrenme bilincine sahiptir.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.9. Bireysel inisiyatif olarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.10. Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar.	3	3	3	2	2	3	2	3
P.Ç.11. Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle bilimsel ve ahlaki değerlere uygun olarak kullanır.	5	4	5	4	4	5	5	5
P.Ç.12. Dini anlayış ve uygulamaların evrensel ve toplumsal boyutlardaki (güvenlik, sağlık, iktisat, çevre, vb.) etkileri ve hukuksal sonuçları konusunda farkındalık sahibidir.	4	4	4	5	5	5	5	5
P.Ç.13. Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir.	4	4	4	4	4	4	4	4
P.Ç.14. Bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.15. Edindiği ilahiyat bilgisinin gerekleri doğrultusunda davranır, tutum ve davranışlarıyla topluma örnek olur.	4	4	4	4	5	5	5	5

Programa Özgü Ölçütler (PÖÖ) ile Osmanlı Sanat Tarihi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Öğretim Çıktıları	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
Programa Özgü Ölçütler								
PÖÖ.1. Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	2	2	2	2
PÖÖ.3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.4. Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma	4	4	4	4	4	3	3	3
PÖÖ.5. Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5

PÖÖ.6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma	4	4	4	5	5	5	5	5
PÖÖ.9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.11. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.14. İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atfı sisteminin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

**Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.



T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ/İLAHİYAT PROGRAMI
DERS İZLENESİ

Bölüm Adı	İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü			
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl
İLA158	Osmanlı Türkçesi	Zorunlu	1	2
Dersin Seviyesi	Lisans			
Haftalık Ders Saati	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
	2	0	2	2
Öğrenim Türü	Örgün			
Eğitim Dili	Türkçe			
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler	Yok			
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler	Yok			
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar	Derse hazırlıklı gelmesi önerilir.			
Staj Durumu	Yok			
Dersin Amacı	Osmanlı dönemindeki Türkçeyi; alfabe, imla, yazı çeşitleri, ses ve kelime şekilleriyle öğretmek.			
Dersin İçeriği	Osmanlı Türkçesi Alfabetesi, Osmanlı Türkçesinde İmla Harfleri, Osmanlı Türkçesindeki Ekler ile İlgili Genel Bilgiler, Osmanlı Türkçesine Arapçadan Geçen Unsurlar, Osmanlı Türkçesine Farsçadan Geçen Unsurlar, Osmanlıca Örnek Metinler.			
Ders Kitabı / Malzemesi*	1 Mehmet Şamil Baş, Osmanlı Türkçesi Okuma-Yazma Kılavuzu, (İstanbul: Okur Akademi, 2018).			
İlave Kaynak(lar)*	1 Mustafa Özkan, Osmanlı Türkçesi-1, (İstanbul: Akademik Kitaplar, 2013).			
Dersi Veren Öğretim Elemanı/Elementarı	Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan POLAT			

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI

ÖÇ-1	Osmanlı Türkçesi ile ilgili temel kavramları ve ilkeleri kavrayabilir
ÖÇ-2	Osmanlı Türkçesinin öğrenilmesinin genel amaç ve hedeflerinin anlaşılması sağlanabilir
ÖÇ-3	Osmanlı Türkçesi yazı türleri hakkında genel bilgi sahibi olup onları okuyacak refleksi geliştirebilir.

HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ

Hafta	Konular	Hedefler	Kaynaklar	Öğrenci Sorumlulukları**
1.	Osmanlı alfabesindeki harflerin tanıtımı	Türk dilinin ve bu dile ortaya konmuş olan edebiyat eserlerinin özelliklerini edinme.	<ul style="list-style-type: none">K. KitaplarDers Notları	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması.
2.	Osmanlı alfabesindeki harflerin bitişmeleri	Türk edebiyatının temel eserlerini tarihi akış içinde inceleme.	<ul style="list-style-type: none">K. KitaplarDers Notları	
3.	Osmanlıca kelimelerdeki ünlüler	Dilin ve edebiyatın Türk kültürünün temeli olduğunu bilmek.;	<ul style="list-style-type: none">K. KitaplarDers Notları	
4.	Osmanlıca kelimelerdeki ünlüler	Osmanlı Türkçesi döneminin özelliklerini kavrama.;	<ul style="list-style-type: none">K. KitaplarDers Notları	

5.	Osmanlıca kelimelerdeki ünsüzler	Osmanlı Türkçesi dönemlerinin özelliklerini kavrama;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması.
6.	Osmanlıca kelimelerdeki ünsüzler	Osmanlı Türkçesi döneminde yazılan şiir ve düz yazı örneklerini okuma;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
7.	Ünsüz harflerde kalınlık incelik	Osmanlı Türkçesi döneminde dilimize yerleşmiş yabancı dil unsurlarını tanıma;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
Ara Sınav Haftası <ul style="list-style-type: none"> Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuları ve hedefleri kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla gerçekleştirilecektir. Ara sınav değerlendirilmesi: %100 sınav, %0 ödev. Ara sınav puanının %40'ı hesaba katılacaktır. 				
8.	Osmanlı alfabesinde Türkçeye özgü bir ses: Nazal nun	Osmanlı Türkçesiyle yazılmış metinlerde geçen Türkçe kelimelerle yabancı kelimeleri tanıma.;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması. 3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması. 1. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
9.	Türkçede karşılığı bulunmayan harfler: Ayın, hemze ve vâv-ı ma'düle	Osmanlı Türkçesiyle yazılmış metinlerde geçen Türkçe kelimelerle yabancı kelimeleri tanıma.;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
10.	Türkçe çekim eklerinin yazımı	Osmanlı Türkçesiyle yazılmış metinlerde geçen Türkçe kelimelerle yabancı kelimeleri tanıma.;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
11.	Türkçe çekim eklerinin yazımı	Osmanlı Türkçesi metinlerinde yer alan kelimelerin farklı yazılış şekillerini kavrama.;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
12.	Seçkin yazarların eserlerinden Osmanlıca metinlerin okunması	Osmanlı Türkçesi metinlerinde yer alan kelimelerin farklı yazılış şekillerini kavrama.;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
13.	Seçkin yazarların eserlerinden Osmanlıca metinlerin okunması	Türkçe verilen eski harfli metinleri okuma ve yazma.;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
14.	Seçkin yazarların eserlerinden Osmanlıca metinlerin okunması	Türkçe verilen eski harfli metinleri okuma ve yazma.;	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
15.	Yarıyıl Sonu Sınavı Haftası <ul style="list-style-type: none"> Yarıyıl sonu sınavının %100 yazılı yoklama, %... uygulamalardan oluşacaktır. Yarıyıl sonu sınavı; ilk 7 hafta işlenen konuların %25'ini, ara sınav sonrası işlenen konuların %75'ini kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir. 			

Ders Değerlendirme			
Yarıyıl İçi Etkinlikler	Adet	Değer	
Ara Sınav	1	%40	
Final Sınavı	1	%60	
Toplam		100	
Ders İş Yüğü			
Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yüğü (sayı x saat)
Ara Sınav	1	1	1
Final Sınavı	1	1	1
Derse Katılım	14	2	28
Bireysel Çalışma	14	2	28
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	10	10
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	10	10
Okuma	14	2	28
Tartışma	14	2	28
Toplam İş Yüğü (Saat)			134

Program Çıktıları (PÇ) ile Osmanlı Türkçesi (ÖÇ) Matrisi**(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)**

Öğretim Çıktıları	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
P.Ç.1. İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.2. Alanıyla ilgili öğretim programları, öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme bilgisine sahiptir	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.3. Alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.4. İlahiyat alanı için uygun araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilişim teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.5. Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözüme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz, sentez ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirir.	5	4	5	4	4	4	5	5
P.Ç.6. Türkçe ve en az bir yabancı dilde sözlü/yazılı etkin iletişim/hitabet kurma ve anlatım becerisine sahiptir.	5	4	5	4	5	4	5	5
P.Ç.7. İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma-inceleme, yorum ve analiz yapar.	4	4	4	4	4	4	4	4
P.Ç.8. Kendini motive edebilme, bilgiye erişebilme, bilim ve teknolojideki gelişmeleri izleme, zaman yönetimi, kendini sürekli yenileme becerisi ve yaşam boyu öğrenme bilincine sahiptir.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.9. Bireysel inisiyatif alarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.10. Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar.	3	3	3	2	2	3	2	3
P.Ç.11. Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle bilimsel ve ahlaki değerlere uygun olarak kullanır.	5	4	5	4	4	5	5	5
P.Ç.12. Dini anlayış ve uygulamaların evrensel ve toplumsal boyutlardaki (güvenlik, sağlık, iktisat, çevre, vb.) etkileri ve hukuksal sonuçları konusunda farkındalık sahibidir.	4	4	4	5	5	5	5	5
P.Ç.13. Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir.	4	4	4	4	4	4	4	4
P.Ç.14. Bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.15. Edindiği ilahiyat bilgisinin gerekleri doğrultusunda davranır, tutum ve davranışlarıyla topluma örnek olur.	4	4	4	4	5	5	5	5

Programa Özgü Ölçütler (PÖÖ) ile Osmanlı Türkçesi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi**(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)**

Öğretim Çıktıları	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
PÖÖ.1. Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	2	2	2	2
PÖÖ.3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.4. Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma	4	4	4	4	4	3	3	3

PÖÖ.5. Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma	4	4	4	5	5	5	5	5
PÖÖ.9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.11. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.14. İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atf sisteminin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

**Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.



T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ/İLAHİYAT PROGRAMI
DERS İZLENESİ

Bölüm Adı	İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü			
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl
SEC472	Peygamberler Tarihi	Seçmeli	4	8
Dersin Seviyesi	Lisans			
Haftalık Ders Saati	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
	2	0	2	3
Öğrenim Türü	Örgün			
Eğitim Dili	Türkçe			
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler	Yok			
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler	Yok			
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar	Derse hazırlıklı gelmesi önerilir.			
Staj Durumu	Yok			
Dersin Amacı	Peygamberler tarihi ve bunun dünya, medeniyet ve İslam tarihindeki yeri hakkında bilgi vermek.			
Dersin İçeriği	Hz.Adem'den Hz.Muhammed'e kadar devam eden peygamberler hakkında bilgi vererek kıssaların hakikatını asrın idrakine sunmak, gündelik hayatla ilgi ve irtibatının sağlamak.			
Ders Kitabı / Malzemesi*	1 M. Asım Köksal, Peygamberler Tarihi, Diyanet Vakfı Yayınları, 2002.			
İlave Kaynak(lar)*	1 İbn Kesir, Peygamberler Tarihi, Polen Yayınları, İstanbul 2011. 2 İsmail Yiğit, Peygamberler Tarihi, Kayıhan Yayınları, İstanbul 2012. 3 Ahmet Lütfi Kazancı, Peygamberler Tarihi, Ensar Neşriyat, İstanbul 2011.			
Dersi Veren Öğretim Elemanı/Elemanları	Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan POLAT			

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI				
ÖÇ-1	Tarihi değerlendirmede tarih felsefesinin yerini kavrar.			
ÖÇ-2	Dünya tarihine peygamberler ekseninden de bakabilir.			
ÖÇ-3	İslam Medeniyetinin arka planı olarak peygamberleri ve mücadelelerini kavrar.			
ÖÇ-4	Hz. Peygamber Efendimizin peygamberler halkasındaki yerine dair fikir yürütebilir.			
HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ				
Hafta	Konular	Hedefler	Kaynaklar	Öğrenci Sorumlulukları**
1.	Tarih, Tarih felsefesi	Tarih, Tarih felsefesi hakkında bilgi verme	• K. Kitaplar • Ders Notları	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması.
2.	Medeniyet ve peygamber	Medeniyet ve peygamber Kavramını açıklar.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
3.	Dünya tarihi olarak peygamberler tarihi	Dünya tarihi olarak peygamberler tarihini öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
4.	Medeniyet tarihi olarak peygamberler tarihi	Medeniyet tarihi olarak peygamberler tarihini öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	

5.	İsrailiyat	Ana hatlarıyla İsrailiyat'ı öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması.
6.	Yaratılış	Ana hatlarıyla Yaratılış'ı öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
7.	İlk insan Hz. Âdem	İlk insan Hz. Âdem'i öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
Ara Sınav Haftası <ul style="list-style-type: none"> Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuları ve hedefleri kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla gerçekleştirilecektir. Ara sınav değerlendirilmesi: %100 sınav, %0 ödev. Ara sınav puanının %40'ı hesaba katılacaktır. 				
8.	Hız. Nuh ve tufan	Hız. Nuh ve tufanı öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi.
9.	Hız. İbrahim ve İslam milleti	Hız. İbrahim ve İslam milletini öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması.
10.	Hız. Yusuf ve ilk devlet tecrübesi	Hız. Yusuf ve ilk devlet tecrübesini öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması.
11.	Hız. Musa ve kanun	Hız. Musa ve kanunu öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	1. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
12.	Hız. Davud ve Hız. Süleyman (Devlet tecrübesi)	Hız. Davud ve Hız. Süleyman'ı (Devlet tecrübesi) öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
13.	Hız. İsa	Hız. İsa peygamberin hayatını ana hatlarıyla öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
14.	Hız. Muhammed (s.a.v.) ve peygamberler içerisindeki yeri	Hız. Muhammed (s.a.v.) ve peygamberler içerisindeki yerini öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
15.	Yarıyıl Sonu Sınavı Haftası <ul style="list-style-type: none"> Yarıyıl sonu sınavının %100 yazılı yoklama, %... uygulamalardan oluşacaktır. Yarıyıl sonu sınavı; ilk 7 hafta işlenen konuların %25'ini, ara sınav sonrası işlenen konuların %75'ini kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir. 			

Ders Değerlendirme			
Yarıyıl İçi Etkinlikler	Adet	Değer	
Ara Sınav	1	%40	
Final Sınavı	1	%60	
Toplam		100	
Ders İş Yükü			
Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yükü (sayı x saat)
Ara Sınav	1	1	1
Final Sınavı	1	1	1
Derse Katılım	14	2	28
Bireysel Çalışma	14	2	28
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	10	10
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	10	10
Okuma	14	2	28
Tartışma	14	2	28
Toplam İş Yükü (Saat)			134

Program Çıktıları (PÇ) ile Peygamberler Tarihi (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Öğretim Çıktıları	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
Program Çıktıları								
P.Ç.1. İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.2. Alanıyla ilgili öğretim programları, öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme bilgisine sahiptir	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.3. Alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.4. İlahiyat alanı için uygun araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilişim teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.5. Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz, sentez ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirir.	5	4	5	4	4	4	5	5
P.Ç.6. Türkçe ve en az bir yabancı dilde sözlü/yazılı etkin iletişim/hitabet kurma ve anlatım becerisine sahiptir.	5	4	5	4	5	4	5	5
P.Ç.7. İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma-inceleme, yorum ve analiz yapar.	4	4	4	4	4	4	4	4
P.Ç.8. Kendini motive edebilme, bilgiye erişebilme, bilim ve teknolojideki gelişmeleri izleme, zaman yönetimi, kendini sürekli yenileme becerisi ve yaşam boyu öğrenme bilincine sahiptir.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.9. Bireysel inisiyatif olarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.10. Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar.	3	3	3	2	2	3	2	3
P.Ç.11. Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle bilimsel ve ahlaki değerlere uygun olarak kullanır.	5	4	5	4	4	5	5	5
P.Ç.12. Dini anlayış ve uygulamaların evrensel ve toplumsal boyutlardaki (güvenlik, sağlık, iktisat, çevre, vb.) etkileri ve hukuksal sonuçları konusunda farkındalık sahibidir.	4	4	4	5	5	5	5	5
P.Ç.13. Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir.	4	4	4	4	4	4	4	4
P.Ç.14. Bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.15. Edindiği ilahiyat bilgisinin gerekleri doğrultusunda davranır, tutum ve davranışlarıyla topluma örnek olur.	4	4	4	4	5	5	5	5

Programa Özgü Ölçütler (PÖÖ) ile Peygamberler Tarihi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Öğretim Çıktıları	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
Programa Özgü Ölçütler								
PÖÖ.1. Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	2	2	2	2
PÖÖ.3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.4. Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma	4	4	4	4	4	3	3	3
PÖÖ.5. Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5

PÖÖ.6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma	4	4	4	5	5	5	5	5
PÖÖ.9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.11. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.14. İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atfı sisteminin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

**Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.



T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ/İLAHİYAT PROGRAMI
DERS İZLENESİ

Bölüm Adı	İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü			
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl
İLA160	Türk Dinî Musikisi	Zorunlu	1	2
Dersin Seviyesi	Lisans			
Haftalık Ders Saati	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
	2	0	2	3
Öğrenim Türü	Örgün			
Eğitim Dili	Türkçe			
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler	Yok			
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler	Yok			
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar	Derse hazırlıklı gelmesi önerilir.			
Staj Durumu	Yok			
Dersin Amacı	Dini musiki formları için iyi bir ses kullanma yeteneği kazandırmak.			
Dersin İçeriği	Dini musikinin tanımı. Müziğin dindeki yeri. Türk Din Musikisinin dini musiki içerisindeki yeri. Türk Din Musikisinin icra-yorum tarzı. Türk Din Musikisinin kaynakları. Türk Din Musikisinin Formları. Formların ortaya çıkışı. Formların kullanılması amaçları ve kullanıldığı yerler. Formların icra-yorumlanması, bazı örnek yorumlar ve eleştirisi.			
Ders Kitabı / Malzemesi*	1 Süleyman Uludağ, İslam Açısından Müzik ve Sema (İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2014)			
İlave Kaynak(lar)*	1 Erdoğan Ateş, Türk Din Musikisi (İstanbul: Rağbet Yayınları, 2017) 3 Erdoğan Ateş, Cami Musikisi (İstanbul: Rağbet Yayınları, 2018)			
Dersi Veren Öğretim Elemanı/Elemanları	Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan POLAT			

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI				
ÖÇ-1	Türk Musikisinin Kaynaklarını tanıır.			
ÖÇ-2	İslamiyet'ten sonra Türklere Musiki ve musikiye ait makamları tanıır.			
HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ				
Hafta	Konular	Hedefler	Kaynaklar	Öğrenci Sorumlulukları**
1.	Müziğin tanımı, ortaya çıkışı ve tarihi gelişimi.	Müziğin tanımı, ortaya çıkışı ve tarihi gelişimi hakkında bilgi verme	• K. Kitaplar • Ders Notları	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması. 3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılımı.
2.	Türk Musikisinde kullanılan başlıca müzik terimleri.	Türk Musikisinde kullanılan başlıca müzik terimlerini açıklar.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
3.	Sesli değerler: Nota işaretleri ve kıymetleri.	Sesli değerler: Nota işaretleri ve kıymetini öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
4.	Susan değerler: Es/Sus işaretleri ve kıymetleri.	Susan değerler: Es/Sus işaretleri ve kıymetleri öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
5.	Değiştirme (Alterasyon) işaretleri.	Değiştirme (Alterasyon) işaretleri öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	

6.	Musikin haramlığı veya mübahlığı konusunda delil olarak gösterilen ayetler ve alimlerin bu konudaki görüşleri.	Musikin haramlığı veya mübahlığı konusunda delil olarak gösterilen ayetler ve alimlerin bu konudaki görüşleri öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
7.	Musikin haramlığı veya mübahlığı konusunda delil olarak gösterilen hadisler ve alimlerin bu konudaki görüşleri.	Musikin haramlığı veya mübahlığı konusunda delil olarak gösterilen hadisler ve alimlerin bu konudaki görüşleri öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
Ara Sınav Haftası				
<ul style="list-style-type: none"> Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuları ve hedefleri kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla gerçekleştirilecektir. Ara sınav değerlendirilmesi: %100 sınav, %0 ödev. Ara sınav puanının %40'ı hesaba katılacaktır. 				
8.	Türk musikisinde kullanılan başlıca usuller ve vuruşları.	Türk musikisinde kullanılan başlıca usul ve vuruşlarını öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması. 3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması. 1. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
9.	Türk Din musikisinin ortaya çıkışı ve tarihi gelişimi	Türk Din musikisinin ortaya çıkışı ve tarihi gelişimini öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
10.	Türk Musikisinde kullanılan perdeler ve isimleri.	Türk Musikisinde kullanılan perdeler ve isimlerini öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
11.	Tasavvuf Musikisi ve sema'.	Tasavvuf Musikisi ve sema'yı öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
12.	İlk dönem musikimizin büyük bestekarları ve eserleri.	İlk dönem musikimizin büyük bestekarları ve eserlerini öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
13.	Osmanlı Dönemi musikimizin büyük bestekarları ve eserleri.	Osmanlı Dönemi musikimizin büyük bestekar ve eserlerini öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
14.	Cumhuriyet Dönemi musikimizin büyük bestekarları ve eserleri	Cumhuriyet Dönemi musikimizin büyük bestekar ve eserleri öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
15.	Yarıyıl Sonu Sınavı Haftası <ul style="list-style-type: none"> Yarıyıl sonu sınavının %100 yazılı yoklama, %... uygulamalardan oluşacaktır. Yarıyıl sonu sınavı; ilk 7 hafta işlenen konuların %25'ini, ara sınav sonrası işlenen konuların %75'ini kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir. 			

Ders Değerlendirme			
Yarıyıl İçi Etkinlikler	Adet	Değer	
Ara Sınav	1	%40	
Final Sınavı	1	%60	
Toplam		100	
Ders İş Yüğü			
Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yüğü (sayı x saat)
Ara Sınav	1	1	1
Final Sınavı	1	1	1
Derse Katılım	14	2	28
Bireysel Çalışma	14	2	28
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	10	10
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	10	10
Okuma	14	2	28
Tartışma	14	2	28
Toplam İş Yüğü (Saat)			134

Program Çıktıları (PÇ) ile Türk Dinî Musikisi (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Öğretim Çıktıları	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
Program Çıktıları								
P.Ç.1. İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.2. Alanıyla ilgili öğretim programları, öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme bilgisine sahiptir	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.3. Alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.4. İlahiyat alanı için uygun araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilişim teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.5. Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözüme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz, sentez ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirir.	5	4	5	4	4	4	5	5
P.Ç.6. Türkçe ve en az bir yabancı dilde sözlü/yazılı etkin iletişim/hitabet kurma ve anlatım becerisine sahiptir.	5	4	5	4	5	4	5	5
P.Ç.7. İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma-inceleme, yorum ve analiz yapar.	4	4	4	4	4	4	4	4
P.Ç.8. Kendini motive edebilme, bilgiye erişebilme, bilim ve teknolojideki gelişmeleri izleme, zaman yönetimi, kendini sürekli yenileme becerisi ve yaşam boyu öğrenme bilincine sahiptir.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.9. Bireysel inisiyatif olarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.10. Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar.	3	3	3	2	2	3	2	3
P.Ç.11. Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle bilimsel ve ahlaki değerlere uygun olarak kullanır.	5	4	5	4	4	5	5	5
P.Ç.12. Dini anlayış ve uygulamaların evrensel ve toplumsal boyutlardaki (güvenlik, sağlık, iktisat, çevre, vb.) etkileri ve hukuksal sonuçları konusunda farkındalık sahibidir.	4	4	4	5	5	5	5	5
P.Ç.13. Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir.	4	4	4	4	4	4	4	4
P.Ç.14. Bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.15. Edindiği ilahiyat bilgisinin gerekleri doğrultusunda davranır, tutum ve davranışlarıyla topluma örnek olur.	4	4	4	4	5	5	5	5

Programa Özgü Ölçütler (PÖÖ) ile Türk Dinî Musikisi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Öğretim Çıktıları	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
Programa Özgü Ölçütler								
PÖÖ.1. Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	2	2	2	2
PÖÖ.3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.4. Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma	4	4	4	4	4	3	3	3
PÖÖ.5. Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5

PÖÖ.6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma	4	4	4	5	5	5	5	5
PÖÖ.9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.11. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2
PÖÖ.13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.14. İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma	2	2	2	2	2	2	2	2

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atfı sisteminin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

**Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.



T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ/İLAHİYAT PROGRAMI
DERS İZLENESİ

Bölüm Adı	İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü			
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl
İLA 267	İlk Dönem İslam Tarihi	Zorunlu	2	3
Dersin Seviyesi	Lisans			
Haftalık Ders Saati	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
	2	0	2	3
Öğrenim Türü	Örgün			
Eğitim Dili	Türkçe			
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler	Yok			
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler	Yok			
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar	Dersi takviye için konu ile ilgili ek kitapların okunması			
Staj Durumu	Yok			
Dersin Amacı	Hulefâ-yi Râşidîn, Emevîler dönemlerinin siyasi ve sosyal yapısı hakkında yeterli düzeyde bilgi edindirmek, bu devirlerde meydana gelen olayların sebep ve sonuçlarını anlayıp değerlendirebilecek bir bakış açısı kazandırmak ve edinilen bilginin çağdaş meselelerde kullanabilmesini sağlamaktır. Ayrıca anlatılan konularla ilgili temel kaynaklar ve önemli araştırma eserleri tanıtılarak alanla ilgili literatür bilgisi kazandırmak da dersin amaçları arasında yer almaktadır.			
Dersin İçeriği	Râşidî Halifeler (Hulefâ-yi Râşidîn) döneminin siyasi ve sosyal olayları, bu dönemde gerçekleştirilen fetih hareketleri, halifelerin (Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali) icraatları anlatılacaktır.			
Ders Kitabı / Malzemesi*	1 Apak, Adem. <i>Ana Hatlarıyla İslâm Tarihi (Hulefâ-i Râşidîn Dönemi)</i> . cilt 2. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2020.			
İlave Kaynak(lar)*	1 Fayda, Mustafa. <i>Hulefâ-yı Râşidîn devri (Dört Halife Dönemi 11-40/632-661)</i> . İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı, 2014. 2 Fayda, Mustafa. Hz. Ömer zamanında gayr-ı müslimler. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1989. 3 Demircan, Adnan. Haricilerin siyasi faaliyetleri. İstanbul: Beyan Yayınları, 1996. 4 Demircan, Adnan. Raşidi Halifeler. İstanbul: Beyan Yayınları, 2015 5 Zorlu, Cem. <i>İslam'da ilk iktidar mücadelesi</i> . Konya: Yediveren Yayınları, 2002. 6 Aycan, İrfan. Saltanata giden yolda Muaviye Bin Ebî Süfyân. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2014. 7			
Dersi Veren Öğretim Elemanı/Elemanları	Dr. Öğr. Üyesi Han Hacısoy			

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI

ÖÇ-1	Hız Muhammed Peygamber'in vefatının ardından meydana gelen hilafet tartışmaları ve Hz. Ebû Bekir'in halife seçilmesi hakkında bilgi sahibi olur. Ayrıca "Râşidî halifeler" kavramının ne anlama geldiği ile ilgili bilgi edinir.
ÖÇ-2	Râşidî halifelerden birincisi olan Hz. Ebû Bekir'in yalancı peygamberlerle mücadelesi ve sonuçları, ayrıca döneminde Sâsânîler ile Bizans'a yönelik Irak ve Şam cephelerinde gerçekleştirilen fetih hareketleri hakkında bilgi edinir.
ÖÇ-3	Râşidî halifelerin ikincisi olan Hz. Ömer'in halife seçilmesi, döneminde gerçekleştirilen İran-İrak, Suriye, Cezîre ve Mısır fetihleri hakkında bilgi edinir. Ayrıca hilafeti dönemindeki kurumsallaşma faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olur.
ÖÇ-4	Râşidî halifelerin üçüncüsü Hz. Osman'ın halife seçilme süreci hakkında bilgi edinir ve bu süreci daha önceki halifelerin halife seçilme yöntemleri ile kıyaslama becerisi kazanır. Ayrıca Hz. Osman döneminde gerçekleştirilen fetih hareketleri hakkında bilgi sahibi olur.

ÖÇ-5	Hiz. Osman'ın hilafetinin ikinci döneminde meydana gelen fitne olayları ile bunların sebep ve sonuçları hakkında bilgi edinir ve Hiz. Osman'ın öldürülmesine götüren süreci analiz etme yetisi kazanır.
ÖÇ-6	Hiz. Osman'ın fitne olayları sonucu öldürülmesinin ardından Hiz. Ali'nin halife seçilmesi süreci, Hiz. Ali'nin Hiz. Osman dönemi valilerine karşı icraatları ve Cemel ashabı ile yaptığı savaşın sebep ve sonuçları hakkında bilgi edinir.
ÖÇ-7	Hiz. Ali'nin kendisine biat etmeyen Şam valisi Muâviye b. Ebû Süfyân'la mücadelesi ve Siffin savaşı sonrası meydana gelen gelişmeler hakkında bilgi edinir. Ayrıca Hâriciler'in ortaya çıkmasının temelinde yatan sebepleri kavrar, Hiz. Ali'nin onlarla mücadelesi ve şehit edilmesi hakkında bilgi sahibi olur.
ÖÇ-8	Hiz. Hasan'ın halife seçilmesi olayı ile ilgili bilgi edinir ve Muâviye b. Ebû Süfyân'la mücadelesi sonucu hilafetten çekilerek yönetimi ona bırakmasının arka planında yatan sebepleri öğrenerek bu konuda analiz yapma becerisi kazanır.

HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ

Hafta	Konular	Hedefler	Kaynaklar	Öğrenci Sorumlulukları**
1.	Hiz. Ebû Bekir (632-634)'in halife seçilmesi	Hiz. Peygamber'in vefatının ardından yapılan hilafet tartışmaları, Hiz. Ebû Bekir'in halife seçilmesi ve hilafet kurumunun önemi hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması. 3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması. 4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
2.	Hiz. Ebû Bekir dönemi Ridde olayları	Hiz. Peygamber'in hastalığı sırasında patlak veren ve Hiz. Ebû Bekir döneminde artan hızla devam eden irtidat olayları, meydana gelme sebepleri ve sonuçları hakkında bilgi sahibi olur. İrtidat, ridde, mürted kavramlarının ne anlama geldiğini kavrar.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
3.	Hiz. Ebû Bekir dönemi fetihleri	Bu dönemde Sâsânîler ve Bizans'a yönelik Irak ve Şam cephelerinde gerçekleştirilen fetih hareketleri hakkında bilgi edinir ve "i'lâ-yi kelimetullah"ın ne anlama geldiğini kavrar	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
4.	Hiz. Ömer (634-644)'in halife seçilmesi ve döneminde yapılan fetih hareketleri	Hiz. Ömer'in halife seçilmesinin akabinde Bizans ve Sâsânî cephesinde gerçekleştirilen fetih hareketleri hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
5.	Hiz. Ömer'n kurumsallaştırma faaliyetleri	Hiz. Ömer'in bazı devlet kurumlarını tesis etmesi ve devletleşme açısından yaptığı icraatlar hakkında bilgi sahibi olur.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
6.	Hiz. Ömer'in yaptığı mali düzenlemeler ve yaptırdığı ordugah şehirler	Hiz. Ömer dönemi Divan teşkilatı, kuruluş amacı ve işleyişi hakkında bilgi edinir. Ayrıca Hiz. Ömer'in talimatıyla yapılan ordugah şehirleri tanır.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
7.	Hiz. Ömer'in devlet ricaline yönelik politikaları	Hiz. Ömer'in valilerine ve diğer devlet ricaline yönelik icraatları ve bu amaçla yürürlüğe koyduğu denetim-teftiş uygulaması hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	

Ara Sınav Haftası

- Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuları ve hedefleri kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla gerçekleştirilecektir.
- Ara sınav değerlendirilmesi: %100 sınav, %0 ödev.
- Ara sınav puanının %40'ı hesaba katılacaktır.

8.	Hiz. Osman (644-656)'in halife seçilmesi	Hiz. Ömer'in vefat etmeden önce kendisinden sonra yeni halife seçimi işini Şura'ya havale etmesi, Şura'nın faaliyeti ve Hiz. Osman'ın halife seçilmesi hakkında bilgi sahibi olur.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
9.	Hiz. Osman döneminde meydana gelen fetih hareketleri	Hiz. Osman döneminde İran, Horasan, Azerbaycan, İrmîniye ve diğler bölgelerde, Bizans cephesinde gerçekleştirilen geniş kapsamlı fetih hareketleri hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
10.	Hiz. Osman dönemi fitne hareketleri ve halifenin şehit edilmesi	Hiz. Osman'ın hilafetinin ikinci döneminde meydana gelen fitne hareketlerini sebep ve sonuçları açısından kavrar ve halifenin öldürülmesinin arka planını analiz etme yetisi kazanır.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
11.	Hiz. Ali (656-661)'nin halife seçilmesi ve icraatları	Hiz. Osman'ın şehit edilmesinin ardından Hiz. Ali'nin halife seçilmesi süreci ve icraatları hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
12.	Hiz. Ali dönemi Cemel ve Sıffın savaşları	Cemel ashabının Hiz. Ali'ye muhalefet etmesinin sebepleri ve iki taraf arasında meydana gelen Cemel savaşı hakkında bilgi sahibi olur. Ayrıca Hiz. Osman döneminin Şam valisi Muâviye b. Ebû Süfyân'la mücadelesi ve iki taraf arasında yaşanan Sıffın savaşı ve akabinde meydana gelen gelişmeler hakkında bilgi sahibi olur.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması. 3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması. 4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
13.	Hiz. Ali'nin Hâricîler'le mücadelesi ve şehit edilmesi	Hâricîler'in ortaya çıkmasının ve Hiz. Ali'ye karşı muhalefet etmelerinin sebeplerini kavrar ve bunları analiz etme yetisi kazanır. Ayrıca Hiz. Ali'nin Hâricîler'le yaptığı Nihâvend savaşı ve suikast sonucu şehit edilmesi hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
14.	Hiz. Hasan'ın halife seçilmesi ve hilafetin Hiz. Hasan'dan Muâviye b. Ebû Süfyân'a geçmesi	Hiz. Hasan'ın halife seçilmesi, Muâviye b. Ebû Süfyân'la mücadelesi hakkında bilgi sahibi olur. Ayrıca Hiz. Hasan'ın yönetimden çekilerek hilafeti Muâviye b. Ebû Süfyân'a bırakmasının sebeplerini ve sonuçlarını öğrenerek bu konuyu analiz etme becerisi kazanır.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
15.	Yarıyıl Sonu Sınavı Haftası <ul style="list-style-type: none"> • Yarıyıl sonu sınavının %100 yazılı yoklama, %... uygulamalardan oluşacaktır. • Yarıyıl sonu sınavı; ilk 7 hafta işlenen konuların %25'ini, ara sınav sonrası işlenen konuların %75'ini kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir. 			

Yarıyıl İçi Etkinlikler	Adet	Değer	
Ara Sınav	1	%40	
Final Sınavı	1	%60	
Toplam		100	
Ders İş Yüğü			
Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yüğü (sayı x saat)
Ara Sınav	1	1	1
Final Sınavı	1	1	1
Derse Katılım	14	2	28
Bireysel Çalışma	14	2	28
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	7	7
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	7	7
Okuma	14	2	28
Tartışma	14	2	28
Toplam İş Yüğü (Saat)			128

Program Çıktıları (PÇ) ile İlk Dönem İslam Tarihi (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Program Çıktıları	Öğretim Çıktıları	ÖÇ. 1	ÖÇ. 2	ÖÇ. 3	ÖÇ. 4	ÖÇ. 5	ÖÇ. 6	ÖÇ. 7	ÖÇ. 8
P.Ç.1. İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir.		5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.2. Alanıyla ilgili öğretim programları, öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme bilgisine sahiptir		3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.3. Alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır.		5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.4. İlahiyat alanı için uygun araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilişim teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanır.		2	2	2	2	2	2	2	2
P.Ç.5. Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz, sentez ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirir.		5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.6. Türkçe ve en az bir yabancı dilde sözlü/yazılı etkin iletişim/hitabet kurma ve anlatım becerisine sahiptir.		5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.7. İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma-inceleme, yorum ve analiz yapar.		4	5	4	4	4	4	4	4
P.Ç.8. Kendini motive edebilme, bilgiye erişebilme, bilim ve teknolojideki gelişmeleri izleme, zaman yönetimi, kendini sürekli yenileme becerisi ve yaşam boyu öğrenme bilincine sahiptir.		2	2	2	2	2	2	2	2
P.Ç.9. Bireysel inisiyatif olarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.		1	1	1	1	1	1	1	1
P.Ç.10. Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar.		2	2	2	2	2	2	2	2
P.Ç.11. Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle bilimsel ve ahlaki değerlere uygun olarak kullanır.		5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.12. Dini anlayış ve uygulamaların evrensel ve toplumsal boyutlardaki (güvenlik, sağlık, iktisat, çevre, vb.) etkileri ve hukuksal sonuçları konusunda farkındalık sahibidir.		5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.13. Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir.		3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.14. Bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.		3	3	3	3	3	3	3	3

P.Ç.15. Edindiği ilahiyat bilgisinin gerekleri doğrultusunda davranır, tutum ve davranışlarıyla topluma örnek olur.	5	5	5	5	5	5	5	5
--	---	---	---	---	---	---	---	---

Programa Özgü Ölçütler (PÖÖ) ile İlk Dönem İslam Tarihi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Programa Özgü Ölçütler	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
PÖÖ.1. Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.4. Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.5. Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.11. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.14. İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atf sisteminin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

**Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.



T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ/İLAHİYAT PROGRAMI
DERS İZLENESİ

Bölüm Adı	İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü			
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl
SEC 490	Müslümanlarda Tarih ve Coğrafya Yazıcılığı	Seçmeli	4	8
Dersin Seviyesi	Lisans			
Haftalık Ders Saati	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
	2	0	2	2
Öğrenim Türü	Örgün			
Eğitim Dili	Türkçe			
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler	Yok			
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler	Yok			
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar	Dersi takviye için konu ile ilgili ek kitapların okunması			
Staj Durumu	Yok			
Dersin Amacı	Müslümanlarda tarih coğrafya yazıcılığının ortaya çıkışı ve gelişimi hakkında bilgilendirmek, ayrıca 19. yüzyılın sonuna kadar getirilen bu süreçte İslam dünyasında Arapça, Farsça ve Türkçe yazan önemli tarihçileri, coğrafyacıları, bunların eserlerini, eserlerinin neşirlerini ve tercümelerini tanıtmak dersin amaçları arasında yer almaktadır.			
Dersin İçeriği	Başlangıçtan, yani sahabe devrinden 19. yüzyılın sonlarına kadar İslam dünyasının farklı bölgelerinde faaliyet gösteren tarihçi alim ve coğrafyacıların kısa biyografisi, geçtikleri eğitim süreçleri ve kaleme aldıkları eserler hakkında bilgi verilecektir.			
Ders Kitabı / Malzemesi*	1 Şeşen, Ramazan. <i>Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı</i> . İstanbul: İsar Vakfı Yayınları, 1998.			
İlave Kaynak(lar)*	1 ed-Duri, Abdülaziz. <i>İslam Tarih Yazıcılığı: Müslümanlarda tarih ilminin doğuşu</i> . çev. Halil İbrahim Hançabay vd. İstanbul: Albaraka Yayınları, 2023.			
	2 Hizmetli, Sabri. <i>İslam tarihçiliği üzerine</i> . Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1991.			
	3 Horovitz, Josef. <i>İslam tarihçiliğinin doğuşu. İlk siyer/megazi eserleri ve müellifleri</i> . çev. Ramazan Altınay, Ramazan Özmen. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2002.			
	4 Günaltay, Şemseddin. <i>İslam tarihinin kaynakları – Tarih ve müverrihler</i> . haz. Yüksel Kanar. İstanbul: Endülüs Yayınları, 1991.			
	5			
	6			
	7			
Dersi Veren Öğretim Elemanı/Elemanları	Dr. Öğr. Üyesi Han Hacısoy			

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI	
ÖÇ-1	İslam tarihçiliğinin doğuşu, Siyer-megâzi yazıcılığı ve başlıca temsilcileri hakkında bilgi edinir.
ÖÇ-2	İslam tarihçiliğinin ikinci safhası (10-11. asırlar) hakkında bilgi sahibi olur ve bu dönemde yaşayan tarihçileri ve eserlerini tanıır.
ÖÇ-3	Biyografi kitaplarını, ilim tarihine dair eserleri ile coğrafyaya dair eserleri ve müelliflerini tanıır.
ÖÇ-4	İslam tarihçiliğinin üçüncü safhası hakkında bilgi edinir ve H. 7 /M. 13. yüzyılda yaşayan tarihçileri tanıır.
ÖÇ-5	Memlükler devri tarihçiliği hakkında bilgi edinir, Memlûklü tarihçilerini ve eserlerini tanıır.

ÖÇ-6	İlhanlılar ve Timurlular dönemi tarihçiliği hakkında bilgi edinir ve bu dönemin önemli tarihçilerini tanır.
ÖÇ-7	Türkçe tarihçiliğin doğuşu, Osmanlılar'da tarihçilik hakkında bilgi sahibi olur ve dönemin ünlü tarihçilerini ve eserlerini tanır.
ÖÇ-8	H. 9/M. 15. yüzyıldan sonra İran, Hindistan ve Orta Asya'da mevcut olan tarihçilik ilmi hakkında bilgi edinir ve bu coğrafyalarda yaşayan ünlü tarihçileri ve eserlerini tanır.

HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ

Hafta	Konular	Hedefler	Kaynaklar	Öğrenci Sorumlulukları**
1.	İslam tarihçiliğinin doğuşu	İslam tarihçiliğinin ortaya çıkışında ve Araplarda tarih düşüncesinin gelişmesinde etkili olan hususları kavrar.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması. 3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması. 4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
2.	Siyer ve Megâzi kitaplarının yazılması	H. Peygamber'in hayatını ve şahsiyetini, tebliğ faaliyetlerini, siyasi ve askerî mücadelelerini konu edinen siyer ve megâzi türünde kaleme alınan ilk eserleri ve müelliflerini tanır.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
3.	Medine tarih ekolü	Medine ekolüne mensup ilk tarihçiler ve eserleri hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
4.	Irak tarih ekolü	Irak tarihi ekolü ve başlıca temsilcileri ve eserleri hakkında bilgi sahibi olur.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
5.	Hacimli İslam tarihi kitaplarının yazılması (H. 3/M. 9. yüzyıl)	Tarihi olayları yaratılıştan itibaren anlatmaya başlayan ve bir dünya tarihi şeklinde kaleme alınan kapsamlı İslam tarihi kitapları ve müelliflerini tanır, eserlerin muhtevası hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
6.	İslam tarihçiliğinin ikinci safhası (10-11. yüzyıllar)	Bu dönemde yaşayan Iraklı, Endülüslü, Mısırlı ve Yemenli tarihçileri ve eserlerini tanır.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
7.	Farsça tarih kitaplarının ortaya çıkışı	Farsça tarih kitaplarının yazılmaya başlandığı 10. yüzyılın ortalarında yaşayan İslam tarihçileri ve Farsça kaleme aldıkları eserleri hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
Ara Sınav Haftası				
<ul style="list-style-type: none"> • Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuları ve hedefleri kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla gerçekleştirilecektir. • Ara sınav değerlendirilmesi: %100 sınav, %0 ödev. • Ara sınav puanının %40'ı hesaba katılacaktır. 				
8.	Biyografi kitapları ve ilim tarihinde dair eserler	Biyografi kitaplarının siyasi ve kültür tarihi bakımından önemini kavrar. Biyografi kitapları ve ilim tarihine dair eserler kaleme alan müellifleri ve eserlerini tanır.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması. 3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması. 4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında
9.	İslam coğrafyacıları	İslam dünyasında ilk coğrafya eserlerinin ortaya çıkışı, ilk altı asırdaki önemli coğrafyacılar ve eserleri hakkında bilgi sahibi olur.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
10.	İslam tarihçiliğinin üçüncü safhası	H. 6-7/M. 12-13. yüzyılda İslam coğrafyasının farklı beldelerinde (İran, Irak, Endülüs, Mağrip, Hind vs.) yaşayan İslam tarihçileri ve eserleri hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	

PÖÖ.7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.11. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.14. İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atf sisteminin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

**Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.



T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ/İLAHİYAT PROGRAMI
DERS İZLENESİ

Bölüm Adı	İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü			
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl
İLA 267	Orta Dönem İslam Tarihi	Zorunlu	2	4
Dersin Seviyesi	Lisans			
Haftalık Ders Saati	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
	2	0	2	3
Öğrenim Türü	Örgün			
Eğitim Dili	Türkçe			
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler	Yok			
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler	Yok			
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar	Dersi takviye için konu ile ilgili ek kitapların okunması			
Staj Durumu	Yok			
Dersin Amacı	Emevîler (661-750) ile Abbâsîler (750-1258) döneminin siyasi olayları, Abbâsîler'in zayıflama dönemlerinde ortaya çıkan yarı bağımsız ve bağımsız müslüman hanedanların kurdukları devletler hakkında yeterli bilgi edindirmeyi hedeflemektedir. Ayrıca bu dönemlerde meydana gelen siyasi ve sosyal olayları anlayıp farklı açılardan değerlendirebilecek geniş bir ufuk kazandırmayı amaçlamaktadır.			
Dersin İçeriği	Emevîler devletinin kuruluş aşaması, Emevî halifeleri döneminde meydana siyasi ve sosyal olaylar, Emevîler devletinin çöküşü ve bunun arkasında yatan sebepler anlatılacaktır. Ayrıca Emevîler devletini ortadan kaldırarak kendi devletlerini kuran Abbâsîler devletinin kuruluş süreci, devletin yapısı, Abbâsî hilafeti döneminde meydana gelen önemli siyâsî olaylar, sosyal ve dini durum hakkında bilgi verilecek, bu devletin zayıflaması sonucu farklı bölgelerde ortaya çıkan bağımsız ve yarı bağımsız devletler tanıtılacak, Abbâsî devletinin yıkılışını hazırlayan sebepler üzerinde durulacaktır.			
Ders Kitabı / Malzemesi*	1 Yiğit, İsmail. Emevîler (41-132/661-750). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2016. Bozkurt, Nahide. Abbâsîler (750-1258). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2018.			
İlave Kaynak(lar)*	1 Apak, Adem. <i>Anahatlarıyla İslam Tarihi (Emevîler Dönemi)</i> . cilt 3. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2013. 2 Kapar, Mehmet Ali. <i>Halifeliğin Emevîlere geçişi ve verasete dönüşmesi</i> . İstanbul: Beyan Yayınları, 1998. 3 Sırma, İhsan Süreyya. <i>Hilafetten Saltanata Emevîler Dönemi</i> . İstanbul: Beyan Yayınları, 2010. 4 Özdemir, Mehmet. <i>Endülüs</i> . Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2018. 5 Apak, Adem. <i>Anahatlarıyla İslam Tarihi (Abbâsîler Dönemi)</i> . cilt 4. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2013. 6 Zorlu, Cem. <i>Din ve siyasal söylem: Abbâsî Devleti'nin meşruiyet kavgası</i> . İstanbul: İnsan Yayınları, 2006 7 Atçeken, İsmail Hakkı vd. (ed.). <i>İslam tarihi ve medeniyeti: Abbâsîler döneminde kurulan devletler (IX-XIII yy.)</i> . cilt 7. İstanbul: Siyer Yayınları, 2018.			
Dersi Veren Öğretim Elemanı/Elemanları	Dr. Öğr. Üyesi Han Hacısoy			

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI

ÖÇ-1	Muâviye b. Ebû Süfyan'ın yönetimi ele geçirme süreci, Emevîler Devlet'inin kuruluşu ve ilk Emevî halifesi Muâviye b. Ebû Süfyan döneminin en önemli icraatları, hilafetin saltanata dönüştürülmesi ve toplumda buna karşı tepkiler, I. Yezid b. Muâviye'nin hilafeti döneminde meydana gelen siyasi olaylar hakkında bilgi sahibi olur.
ÖÇ-2	II. Muâviye b. Yezid'in vefatının ardından yönetimin Emevîlerin Süfyanîler kolundan Mervânîler koluna geçmesi, Mervân b. Hakem'in hilafeti döneminde Emevîler'e karşı meydana gelen isyan hareketleri ve sonuçları hakkında bilgi edinir ve bunların arka planında yatan sebepleri analiz etme becerisi kazanır.
ÖÇ-3	Abdülmelik b. Mervân döneminde muhaliflerin etkisiz hale getirilerek iç istikrarın sağlanması ve gerçekleştirilen reform hareketleri, I. Velid b. Abdülmelik döneminde başlayan ikinci büyük fetih dalgası ve sonuçları hakkında bilgi edinir. Ayrıca Süleyman b. Abdülmelik döneminde Abbâsî Daveti'nin ortaya çıkışı, Ömer b. Abdülaziz döneminde gerçekleştirilen siyasi, hukuki ve mali ıslahatlar, II. Yezid b. Abdülmelik döneminde Kaysî-Yemenî kabileleri arasında yeniden patlak veren kanlı çatışmalar ve sebepleri hakkında bilgi sahibi olur.
ÖÇ-4	Hişam b. Abdülmelik'in bozulan istikrarı sağlamak için yaptığı icraatları, kabileler arası çatışmaları önlemek için başvurduğu denge politikası, döneminde Irak, Horasan, Mâverâünnehir, Endülüs'teki siyasi durum, Kafkasya ve Anadolu'da gerçekleştirilen fetih hareketleri hakkında bilgi edinir. Yine Hişam'ın hilafeti döneminde meydana gelen isyan hareketlerini öğrenerek bunların altında yatan sebepleri anlayarak analiz etme ve fikir yürütme yetizi kazanır. Ayrıca II. Velid b. Yezid'in hilafet tahtına geçmesiyle başlayan kriz ve halifenin öldürülmesi, III. Yezid b. Velid'in kısa

	süren yönetimi, son Emevî halifesi II. Mervan b. Muhammed döneminde meydana gelen isyan hareketleri hakkında bilgi sahibi olur, Emevîler'in yıkılış sebeplerini analiz etme yetisi kazanır.
ÖÇ-5	Abbâsî ihtilalinin sosyopolitik arka planı, Abbâsî Devleti'nin kuruluş süreci, Ebû'l-Abbâs es-Seffâh, Ebû Ca'fer el-Mansûr gibi erken dönem Abbâsî halifelerinin iktidarlarını güçlendirmek amacıyla yaptıkları icraatlar hakkında bilgi edinir, başkentini Şam'dan Bağdat'a taşınmasının sebeplerini kavrar. Ayrıca Muhammed el-Mehdî'nin Alioğulları'na yönelik uyguladığı hoşgörü politikası, İranlı unsurun Abbâsî yönetimine etkin katılımı hakkında bilgi edinir.
ÖÇ-6	Abbâsîler'in en parlak dönemi Hârûnürreşîd'in hilafeti döneminin siyasi olaylarını, Hârûnürreşîd'in vefatını müteakip patlak veren iç savaş ve Emin-Me'mûn mücadelesini, bu mücadelenin arka planında yatan sebepleri öğrenerek analiz etme yetisi kazanır. Ayrıca Me'mûn'un siyasi ve dinî politikaları bağlamında Halku'l-Kur'ân uygulaması, Me'mûn'dan sonra işbaşına gelen halifelerin dinî siyasetleri, komşularıyla ilişkileri, Abbâsî hilafeti boyunca meydana gelen en önemli isyan hareketleri ve sonuçları hakkında bilgi sahibi olur.
ÖÇ-7	Abbâsîler tarihinde Türk askerî unsurunun üstünlüğü ele geçirdiği ve halife Mu'tasım'la başlayan Sâmerâ Dönemi (836-892)'nde meydana gelen siyasi olaylar, yürütülen dinî siyaset, hilafet topraklarında meydana gelen isyan hareketleri, Sâmerâ döneminin sonlarına doğru bazı Abbâsî halifelerinin Türk askerlerinin baskısından kurtulmak için verdikleri mücadeleler ve sonuçları, halife Mu'tazid'le bu dönemin sona ermesi ve hilafet merkezinin yeniden Bağdat'a nakledilmesi hakkında bilgi edinir.
ÖÇ-8	Karmatîler'in Irak'ın Sevâd bölgesinde çıkardıkları isyanlar, Bahreyn bölgesini ele geçirerek buradan Irak bölgesine yaptıkları saldırılar, Mekke'de hacılara yönelik gerçekleştirdikleri katliam ile Mu'tazid, Müktefi, Muktedir gibi Abbâsî halifelerinin onlarla mücadeleleri ve sonuçları hakkında bilgi edinir. Ayrıca Abbâsîler döneminde "Emîrülümerâlık" müessesesinin hangi amaçla ihdas edildiğini öğrenir, Emîrülümerâlar Dönemi (936-1055)'nin siyasi olayları, bu dönemde hilafet merkezi Bağdat'ta işbaşında bulunan Abbâsî halifeleri ile emîrülümerâların fiili konumları hakkında bilgi edinir ve emîrülümerâlık öncesi ve sonrası dönemi kıyaslama becerisi kazanır. Bunlardan başka hilafet topraklarında Selçuklu egemenliği dönemi (1055-1194), Müsterşid-Billâh, Râşid-Billâh gibi Abbâsî halifelerinin Selçuklu egemenliğinden kopmak için verdikleri mücadeleler ve sonuçları, Abbâsîler'in zayıflaması sonucu hilafet topraklarında kurulan bağımsız veya yarı bağımsız devletler, Moğol işgali ve Abbâsî Devleti'nin çöküşü hakkında bilgi sahibi olur ve devleti yıkılışa götüren süreci analiz etme becerisi kazanır.

HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ

Hafta	Konular	Hedefler	Kaynaklar	Öğrenci Sorumlulukları**
1.	Muâviye b. Ebû Süfyân (661-680)'ın hilafeti dönemi	Muâviye b. Ebû Süfyân'ın halife seçilmesi, muhaliflerine yönelik icraatları, hilafetin saltanata dönüştürmesi ile ilgili bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
2.	I. Yezîd b. Muâviye (680-683)'nin hilafeti ve döneminde meydana gelen olaylar; II. Muâviye b. Yezîd (683-684)'in vefatı ve Mervânîler kolunun hakimiyete gelişi	Yezîd b. Muâviye'nin hilafeti döneminde meydana gelen Kerbelâ olayı ve Hz. Hüseyin'in şehit edilmesi, Harre savaşı ve Medine halkının isyanının bastırılması, Mekke kuşatması gibi icraatlar hakkında bilgi edinir. Ayrıca II. Muâviye b. Yezîd'in vefatını müteakip yapılan Câbiye toplantısı ile yönetimin Emevîler'in Süfyânîler kolundan Mervânîler kolunun eline geçmesi ile ilgili bilgi sahibi olur.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	<ol style="list-style-type: none"> Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılımı. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
3.	I. Mervân b. Hakem (684-685)'in muhaliflerle mücadelesi; Abdûlmelik b. Mervân (685-705) dönemi ve istikrarın sağlanması	I. Mervân b. Hakem'in Mercirâhit galibiyetinin ardından Suriye'de istikrarı sağlaması, Mısır'ı Abdullah b. Zübeyr'in elinden alması hakkında bilgi edinir. Ayrıca Mervân'ın veliahdı Abdûlmelik'in en güçlü rakibi Abdullah b. Zübeyr'i ortadan kaldırarak istikrarı sağlaması, yaptığı reformlarla ilgili bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
4.	I. Velîd b. Abdûlmelik (705-715) dönemi fetihleri; Süleyman b. Abdûlmelik (715-717) dönemi siyasi olayları	I. Velîd b. Abdûlmelik döneminde İslam tarihinde gerçekleştirilen ikinci büyük fetih dalgası (Horasan, Mâverâünnehir, Sind, Bizans ve Kafkas Cephesi, Kuzey Afrika ve İspanya) ve sonuçlarını öğrenir. Ayrıca Süleyman b. Abdûlmelik döneminde gerçekleştirilen İstanbul kuşatması, Abbâsî davet faaliyetinin ortaya çıkışı hakkında bilgi sahibi olur.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	

5.	Ömer b. Abdülaziz (717-720) dönemi ve ıslahatları; II. Yezîd b. Abdülmelik (720-724) dönemi ve iki kabile boyu arasındaki çatışmalar	Ömer b. Abdülaziz'in halifelik anlayışı, devlet ricalinin uyması gereken kurullarla ilgili yaptığı düzenlemeler, mali ıslahatı, muhalif gruplara karşı izlediği siyaseti, fethedilen topraklarda İslam'ı tebliğ faaliyeti ile ilgili bilgi edinir. Bundan başka II. Yezîd b. Abdülmelik döneminde Kaysî-Yemenî kabileleri arasında patlak veren mücadeleler, bölgelerdeki isyan hareketleri hakkında bilgi sahibi olur.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
6.	Hişâm b. Abdülmelik (724-743) dönemi ve istikrarı sağlama teşebbüsleri	Hişâm b. Abdülmelik'in kabileler arasındaki mücadeleyi önlemek için uyguladığı denge siyaseti, döneminde meydana gelen Hâris b. Süreyc, Zeyd b. Ali isyanları ile Mısır ve Kuzey Afrika'da meydana gelen Hâricî-Berberî ayaklanmaları ve sonuçları hakkında bilgi edinir ve isyanların sebeplerini analiz etme becerisi kazanır. Ayrıca Endülüs'teki gelişmeler, Kafkasya ve Anadolu'da yapılan fetihler hakkında bilgi sahibi olur.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
7.	III. Yezîd b. Velîd'in vefatı sonucu devletin çöküşe doğru sürüklenmesi; II. Mervân b. Muhammed (744-750) dönemi ve Emevîler Devleti'nin çöküşü	III. Yezîd b. Velîd'in altı ay süren hakimiyeti döneminde hilafetin farklı bölgelerinde patlak veren pek çok isyan ve ayaklanma hareketleri hakkında bilgi edinir. Ayrıca Emevîler'in son halifesi II. Mervân b. Muhammed (744-750) döneminde Yemenî kabilelerle diğer muhaliflerin ayaklanmaları, Hâricî isyanları, nihayet Abbâsî isyanı ve Zap suyu savaşı ile son Emevî halifesinin öldürülmesi hakkında bilgi sahibi olur. Bu son olayla Emevî Devleti'nin çöküşünün sebeplerini analiz etme yetisi kazanır.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
Ara Sınav Haftası				
<ul style="list-style-type: none"> • Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuları ve hedefleri kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla gerçekleştirilecektir. • Ara sınav değerlendirilmesi: %100 sınav, %0 ödev. • Ara sınav puanının %40'ı hesaba katılacaktır. 				
8.	Abbâsîler devletinin kuruluş süreci ve iktidarı sağlamlaştırma çabaları	Abbâsî ihtilalinin sosyopolitik arka planı, oluşumu ve Abbâsî Devleti'nin kuruluş süreci, Ebû'l-Abbas es-Seffâh (750-754), Ebû Ca'fer el-Mansûr (754-775) gibi ilk dönem Abbâsî halifelerinin iktidarlarının dayanaklarını güçlendirmek için aldıkları tedbirler hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması.
9.	Halife Hârûnürreşîd (786-809) ve Abbâsî hilafetinin parlak dönemi; Hârûnürreşîd sonrası iç savaş: Emîn-Me'mûn mücadelesi; Abbâsî halifelerinin komşularıyla ilişkileri	Hârûnürreşîd ve "Abbâsî hilafetinin altın çağı" olarak nitelendirilen erken Abbâsî dönemi halifelerinin siyasi icraatları, İran unsurunun devlet yönetiminde aktif rol alması, Hârûnürreşîd sonrası iki oğlu Emîn ve Me'mûn arasında yaşanan iktidar mücadelesinin sebep ve sonuçları hakkında bilgi edinir. Abbâsî halifelerinin komşuları Bizans, Franklar, Endülüs Emevîleri ile siyasi ve	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması. 4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.

		diplomatik ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.	
10.	Abbâsî halifelerinin dinî politikaları ve yönetime karşı ayaklanmalar	Abbâsî halifelerinin Ehl-i Sünnet, din bilginleri, dinî otorite ile ilgili anlayışları, Me'mûn (813-833)'un halifenin mutlak dini otoritesini ön plana çıkaran görüşleri ile Halku'l-Kur'ân düşüncesi, Abbâsî halifelerinin zındıklarla mücadelesi, devletin zimmilere karşı tutumu hakkında bilgi edinir. Ayrıca çeşitli siyasi ve dinî sebeplerle Horasan, Mâverâünnehir bölgesinde çıkan isyan hareketleri ile Alioğulları'nın ayaklanmaları ve sonuçları hakkında bilgi sahibi olur.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları
11.	Sâmerrâ dönemi (836-892) siyasi olayları	Halife Mu'tasım-Billâh (833-842)'la başlayan ve Abbâsî tarihinde Türk askeri unsurunun yönetimde etkin hale geldikleri Sâmerrâ Dönemi (836-892)'nin siyasi ve dinî durumu, bu dönemde hilafet topraklarında meydana gelen isyan hareketleri hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları
12.	Abbâsî hilafeti ve Karmatîler	Kûfe Sevâdı'nda ortaya çıkan ve Şii-İsmâîlî öğretiyi benimseyen Karmatîler'in burada çıkardıkları isyanlar, Bahreyn'i ele geçirerek bir kısım hilafet topraklarına saldırılar düzenlemeleri, Mekke'de hacılara yönelik saldırıları ve Mu'tazid, Müktefi, Muktedir gibi Abbâsî halifelerinin onlara karşı verdikleri mücadele ve sonuçları hakkında bilgi sahibi olur.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları
13.	Emîrülümerâlar (936-1055) ve Selçuklu egemenliği dönemi (1055-1194)	Abbâsî halifesi Râzî-Billâh (934-940)'ın emîrülümerâlık kurumunu ihdas etmesinin sebep ve sonuçlarını öğrenir. Hilafet merkezinde yönetime ortak olan bu emîrülümerâların gözetimleri ve bilahare Selçuklu sultanlarının egemenliği altındaki Abbâsî halifelerinin siyasi ve dinî konumu hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları
14.	Hilafetten siyasi kopmalar sonucu ortaya çıkan yeni devletler; Moğol işgali ve Abbâsî devletinin çöküşü	Abbâsî hilafetinin zayıflaması sonucu hilafet topraklarında ortaya çıkan Ağlebîler, Tolunoğulları, Fâtımîler, Sâmânîler, Saffârîler, Tâhirîler gibi bağımsız veya yarı bağımsız devletler ve bunların hilafet merkezi ile ilişkileri hakkında bilgi edinir. Bundan başka Moğol işgali ile Abbâsî Devleti'nin çöküşü hakkında bilgi edinir ve devletin yıkılış sürecini analiz etme becerisi kazanır.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları
15.	<p>Yarıyıl Sonu Sınavı Haftası</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yarıyıl sonu sınavının %100 yazılı yoklama, %... uygulamalardan oluşacaktır. • Yarıyıl sonu sınavı; ilk 7 hafta işlenen konuların %25'ini, ara sınav sonrası işlenen konuların %75'ini kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir. 		

Ders Değerlendirme			
Yarıyıl İçi Etkinlikler	Adet	Değer	
Ara Sınav	1	%40	
Final Sınavı	1	%60	
Toplam		100	
Ders İş Yükü			
Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yükü (sayı x saat)
Ara Sınav	1	1	1
Final Sınavı	1	1	1
Derse Katılım	14	2	28
Bireysel Çalışma	14	2	28
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	7	7
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	7	7
Okuma	14	2	28
Tartışma	14	2	28
Toplam İş Yükü (Saat)			128

Program Çıktıları (PÇ) ile Orta Dönem İslam Tarihi (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Program Çıktıları	ÖÇ. 1	ÖÇ. 2	ÖÇ. 3	ÖÇ. 4	ÖÇ. 5	ÖÇ. 6	ÖÇ. 7	ÖÇ. 8
P.Ç.1. İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.2. Alanıyla ilgili öğretim programları, öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme bilgisine sahiptir	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.3. Alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.4. İlahiyat alanı için uygun araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilişim teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanır.	2	2	2	2	2	2	2	2
P.Ç.5. Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözüme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz, sentez ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirir.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.6. Türkçe ve en az bir yabancı dilde sözlü/yazılı etkin iletişim/hitabet kurma ve anlatım becerisine sahiptir.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.7. İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma-inceleme, yorum ve analiz yapar.	4	5	4	4	4	4	4	4
P.Ç.8. Kendini motive edebilme, bilgiye erişebilme, bilim ve teknolojideki gelişmeleri izleme, zaman yönetimi, kendini sürekli yenileme becerisi ve yaşam boyu öğrenme bilincine sahiptir.	2	2	2	2	2	2	2	2
P.Ç.9. Bireysel inisiyatif olarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.	1	1	1	1	1	1	1	1
P.Ç.10. Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar.	2	2	2	2	2	2	2	2
P.Ç.11. Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle bilimsel ve ahlaki değerlere uygun olarak kullanır.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.12. Dini anlayış ve uygulamaların evrensel ve toplumsal boyutlardaki (güvenlik, sağlık, iktisat, çevre, vb.) etkileri ve hukuksal sonuçları konusunda farkındalık sahibidir.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.13. Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.14. Bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.15. Edindiği ilahiyat bilgisinin gerekleri doğrultusunda davranır, tutum ve davranışlarıyla topluma örnek olur.	5	5	5	5	5	5	5	5

Programa Özgü Ölçütler (PÖÖ) ile Orta Dönem İslam Tarihi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Programa Özgü Ölçütler	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
PÖÖ.1. Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.4. Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.5. Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.11. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.14. İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atf sisteminin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

**Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.



T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ/İLAHİYAT PROGRAMI
DERS İZLENESİ

Bölüm Adı	İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü			
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl
SEC 379	Selçuklu Bilim ve Medeniyet Tarihi	Seçmeli	3	5
Dersin Seviyesi	Lisans			
Haftalık Ders Saati	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
	2	0	2	3
Öğrenim Türü	Örgün			
Eğitim Dili	Türkçe			
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler	Yok			
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler	Yok			
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar	Dersi takviye için konu ile ilgili ek kitapların okunması			
Staj Durumu	Yok			
Dersin Amacı	Bu ders Türk-İslâm tarihinde büyük izler bırakan Selçuklular dönemini sosyal ve kültürel açılarından incelemeyi ve Büyük Selçuklular ile Anadolu Selçukluları dönemindeki devlet kurumları (divanlar, askerî teşkilatı, adli teşkilat, saray teşkilatı vs.) ile onların faaliyetleri, ekonomik durum, eğitim öğretim kurumları, ilmi-kültürel hayat, dönemin ünlü ilim adamları hakkında öğrencilere yeterli bilgi edindirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca edinilen bilginin çağdaş meselelerde kullanabilmesini sağlamak da dersin amaçları arasında yer almaktadır.			
Dersin İçeriği	Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçukluları döneminde siyasi ve sosyal müesseseler, vakıflar, saray teşkilatı, devlet kurumları, askerî teşkilat, adli teşkilat, posta teşkilatı, ekonomik ve ticarî hayat, sağlık kurumları (hastaneler, bimarhaneler), eğitim öğretim kurumları, dönemin önde gelen alimleri ve ilmî faaliyetleri hakkında bilgi verilecektir.			
Ders Kitabı / Malzemesi*	1 Atçeken, Zeki. Bedirhan, Yaşar. <i>Selçuklu müesseseleri ve medeniyeti tarihi</i> . Konya: Eğitim Akademi Yayınevi, 2012.			
İlave Kaynak(lar)*	1 Çetin, Kenan. <i>Selçuklu medeniyeti tarihi</i> . İstanbul: Yitik Hazine Yayınları, 2011. 2 Mercan, İsmail Hakkı. <i>Selçuklu medeniyeti ve müesseseleri tarihi</i> . Ankara: Berikan Yayınevi, 2013. 3 Turan, Osman. <i>Selçuklular tarihi ve Türk İslam medeniyeti</i> . İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2003. 4 Ayönü, Yusuf. Ersan, Mehmet (ed.). <i>İslam tarihi ve medeniyeti: Selçuklular</i> . İstanbul: Siyer Yayınları, 2018. 5 Kesik, Muharrem. <i>Selçuklu müesseseleri ve medeniyeti</i> . İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları, 2021. 6 7			
Dersi Veren Öğretim Elemanı/Elemanları	Dr. Öğr. Üyesi Han Hacısoy			

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI	
ÖÇ-1	Selçuklu medeniyetinin ortaya çıkışı hakkında bilgi edinir.
ÖÇ-2	Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçukluları'nda saray teşkilatı hakkında bilgi sahibi olur.
ÖÇ-3	Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçukluları'nda askerî teşkilat, adli teşkilat, posta teşkilatı vs. kurumlar hakkında bilgi edinir.
ÖÇ-4	Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçukluları'nda Divan teşkilatı ve işleyişi hakkında bilgi sahibi olur.
ÖÇ-5	Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçukluları'nda vakıflar ve işleyişi ile ilgili bilgi edinir ve bunların sosyal hayattaki rolünü kavrar.

ÖÇ-6	Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçukluları'nda ekonomik ve ticari hayat hakkında bilgi edinir.
ÖÇ-7	Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçukluları'nda eğitim öğretim kurumları ve bunların ilmi-kültürel ve dini hayattaki yeri hakkında bilgi sahibi olur.
ÖÇ-8	Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçukluları döneminin en ünlü bilim adamları ve ilmi faaliyetleri ile ilgili bilgi edinir.

HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ

Hafta	Konular	Hedefler	Kaynaklar	Öğrenci Sorumlulukları**
1.	Hükümdarın egemenlik sembolleri	Selçuklular'da hükümdarın egemenlik sembollerini tanıır ve bunların ne anlam ifade ettiğini kavrar	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması. 3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması. 4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
2.	Saray teşkilatı	Selçuklular ve Anadolu Selçukluları'nda sultanın sarayında kendisine hizmet eden görevliler ve hizmet alanları hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
3.	Divan teşkilatı	Divan teşkilatının ne olduğunu kavrar. Ayrıca Selçuklular ve Anadolu Selçukluları'nda bulunan Divanlar ve fonksiyonları, divan üyelerinin görev ve yetkileri hakkında bilgi sahibi olur.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
4.	Askerî teşkilat	Selçuklular ve Anadolu Selçukluları'nda ordu, ordunun bölümleri ve orduyu oluşturan unsurlar, orduda sınıflar ve rütbelere, orduda kullanılan silah ve teçhizat, alem ve işaretler, savaş stratejileri ve taktikleri gibi konularda bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
5.	Adli teşkilat	Adli teşkilatla ilgili kavramları öğrenir. Selçuklular ve Anadolu Selçukluları'nda yargı sistemi, kadılık makamı, mezâlim, şurta, hisbe gibi kurumlar ile yargı sisteminde çalışan memurların yetki alanları ve faaliyetleri hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
6.	Vezerlik	Selçuklular ve Anadolu Selçukluları'nda hükümdardan sonra gelen en yüksek makam olan vezirlik müessesesi ve işleyişi, vezirin görev ve yetkileri, vezirlik alametleri, dönemin ünlü vezirleri hakkında bilgi sahibi olur.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
7.	Taşra teşkilatı	Selçuklular ve Anadolu Selçukluları'nda eyaletlerin yönetim şekli, merkeze bağlı bölgelerdeki görevlilerin yetki alanları hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
Ara Sınav Haftası				
<ul style="list-style-type: none"> • Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuları ve hedefleri kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla gerçekleştirilecektir. • Ara sınav değerlendirilmesi: %100 sınav, %0 ödev. • Ara sınav puanının %40'ı hesaba katılacaktır. 				
8.	Vakıflar	Vakıflarla ilgili bazı önemli kavramları tanıır. Yerine getirdikleri hizmetler bakımından çeşitli	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar 	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel

		Selçuklu vakıfları, vakıf eserleri ve vakfiyeler hakkında bilgi edinir.	• Ders Notları	<p>olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi.</p> <p>2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması.</p> <p>3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması.</p> <p>4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.</p>
9.	Sağlık hizmetleri	Selçuklular ve Anadolu Selçukluları'nda inşa edilmiş hastaneler, mâristânlar gibi sağlık kurumları hakkında bilgi sahibi olur.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
10.	Ekonomik Hayat	Selçuklular ve Anadolu Selçukluları'nda ekonomik durum, devletin gelir kaynakları, bir takım mali uygulamalar, iktâ sistemi ve işleyişi, halkın uğraşı alanları ile ilgili bilgi edinir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
11.	Ticari hayat	Büyük Selçuklular ve Anadolu Selçukluları'nın ticari hayatı canlandırmak maksadıyla aldıkları tedbirler, ticaret yolları, iç ve dış ticaret, fuarlar, kervansarayların ticari hayattaki rolü gibi konularda bilgi sahibi olur.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
12.	Dinî hayat	Toplumun dinî yapısı, kutlanan dinî günler ve bayramlar hakkında bilgi edinir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
13.	İlmî Hayat	Büyük Selçuklular ve Anadolu Selçukluları'nda faaliyet gösteren eğitim öğretim kurumlarının işleyişi, medreselerde okutulan dersler, buralarda ders veren dönemin ünlü alimleri ve öğrencileri, ilim ve irfan meclisleri, devletin medreselere yönelik eğitim politikası gibi konularda bilgi edinir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
14.	Edebî ve kültürel hayat	Dönemin ünlü edip ve şairlerini tanır, onların kültür hayatındaki rolü hakkında bilgi edinir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
15.	<p>Yarıyıl Sonu Sınavı Haftası</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yarıyıl sonu sınavının %100 yazılı yoklama, %... uygulamalardan oluşacaktır. • Yarıyıl sonu sınavı; ilk 7 hafta işlenen konuların %25'ini, ara sınav sonrası işlenen konuların %75'ini kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir. 			

Ders Değerlendirme			
Yarıyıl İçi Etkinlikler	Adet	Değer	
Ara Sınav	1	%40	
Final Sınavı	1	%60	
Toplam		100	
Ders İş Yüğü			
Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yüğü (sayı x saat)
Ara Sınav	1	1	1
Final Sınavı	1	1	1
Derse Katılım	14	2	28
Bireysel Çalışma	14	2	28
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	7	7
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	7	7
Okuma	14	2	28
Tartışma	14	2	28
Toplam İş Yüğü (Saat)			128

PÖÖ.2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.4. Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.5. Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.11. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.14. İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atıf sisteminin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

**Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.



T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ/İLAHİYAT PROGRAMI
DERS İZLENESİ

Bölüm Adı	İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü			
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl
İLA 159	Siyer	Zorunlu	1	1
Dersin Seviyesi	Lisans			
Haftalık Ders Saati	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
	2	0	2	3
Öğrenim Türü	Örgün			
Eğitim Dili	Türkçe			
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler	Yok			
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler	Yok			
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar	Dersi takviye için konu ile ilgili ek kitapların okunması			
Staj Durumu	Yok			
Dersin Amacı	Hz. Muhammed Peygamber'in vahiy almadan önceki hayatı, peygamberlik görevi ile görevlendirildikten sonra İslam'ın Mekke ve Medine dönemi, Hz. Peygamber'in müşriklerle yaptığı tevhit mücadelesi, gayrimüslimlerle ilişkileri gibi konularda bilgi, beceri ve yetkinlik kazandırmaktır.			
Dersin İçeriği	Hz. Muhammed Peygamber'in çocukluk ve gençlik yılları, risalet görevi ile görevlendirilmesi, Mekke'de gizli ve açıktan yaptığı İslami davet faaliyeti, Mekkeli müşriklerin müslümanlara yaptıkları baskılar ve bunun altında yatan sebepler, müslümanların Habeşistan'a hicreti, Hz. Peygamber'le müslümanların Medine'ye hicreti ile başlayan İslam'ın Medine dönemi, Hz. Peygamber'in Medine'de yaptığı ıslahatlar, Medine şehir devletinin temellerinin atılması, Hz. Peygamber'in Mekkeli müşriklerle mücadelesi, gerçekleştirilen gazve ve seriyeler, müslümanlarla müşrikler arasında meydana gelen savaşların sebep ve sonuçları, Hz. Peygamber'in gayrimüslimlerle ilişkileri, Mekke'nin fethi, Hz. Peygamber'in Arap Yarımadası'ndaki kabile liderlerine ve Yarımada dışındaki diğer Arap kabileleriyle diğer devlet başkanlarına İslam'a davet mektupları göndermesi, Veda Haccı, yalancı peygamberlerin ortaya çıkışı, Hz. Peygamber'in vefatı ve geride bıraktığı mirası gibi konular ele alınacaktır.			
Ders Kitabı / Malzemesi*	1 Aktan, Ali. <i>İslam Tarihi: Başlangıcından Emevîlerin Sonuna Kadar</i> . Ankara: Nobel Yayıncılık, 2022.			
İlave Kaynak(lar)*	1 Sarıçam, İbrahim. <i>Hz. Muhammed ve Evrensel mesajı</i> . Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2015. 2 Apak, Adem. <i>Ana Hatlarıyla İslam Tarihi (Hz. Muhammed dönemi)</i> . cilt 1. İstanbul: Ensar Neşriyat, 9. Baskı, 2012. 3 Lings, Martin. <i>Hz. Muhammed'in hayatı</i> . çev. Nazife Şişman. İstanbul: İnsan Yayınları, 2015. 4 Avcı, Casim. <i>Muhammedü'l-Emin: Hz. Muhammed'in peygamberlik öncesi hayatı</i> . İstanbul: Hayykitap, 2008. 5 6 7			
Dersi Veren Öğretim Elemanı/Elemanları	Dr. Öğr. Üyesi Han Hacısoy			

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI

ÖÇ-1	İslam'dan önce Câhiliye dönemi toplumunun inanç sistemi ve gelenekleri hakkında bilgi edinir.
ÖÇ-2	Hz. Peygamber'in çocukluk ve gençlik yılları hakkında bilgi sahibi olur.
ÖÇ-3	Hz. Peygamber'e vahyin gelmesi ve akabinde Mekke'de yaptığı gizli ve açık davet faaliyetlerini öğrenir ve aralarında kıyaslama yapma becerisi kazanır.
ÖÇ-4	Hz. Peygamber'in Mekkeli müşriklerin baskıları karşısında aldığı önlemler hakkında bilgi edinir, müslümanların Habeşistan'a hicretinin sebep ve sonuçlarını kavrar ve analiz eder.
ÖÇ-5	Hz. Peygamber ve müslümanların Medine'ye hicreti kapsamında hicretin anlam ve mahiyetini kavrar ve sonuçlarını analiz etme yetisi kazanır.

ÖÇ-6	Hiz. Peygamber'in Mekke'li müşrikler ve müttefikleriyle yaptığı savaşları sebep ve sonuçları ile birlikte öğrenir.
ÖÇ-7	Hiz. Peygamber'in müşriklerle yaptığı Hüdeybiye antlaşmasının müslümanlar açısından önemini kavrar ve sonuçlarını müzakere etme becerisi kazanır.
ÖÇ-8	Hiz. Peygamber'in gayrimüslimlerle ilişkileri, Mekke'nin fethi, Hiz. Peygamber'in son Veda Haccı ve vefatı ile ilgili bilgileri benimser ve edindiği bilgileri sınıf ortamında tartışma becerisi kazanır.

HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ

Hafta	Konular	Hedefler	Kaynaklar	Öğrenci Sorumlulukları**
1.	İslamiyet'ten önce Güney ve Kuzey Arabistan'daki Arap Devletleri	İslamiyet'ten önce Arap Yarımadası'nda mevcut olan devletler hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayımları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması. 3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması. 4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
2.	Câhiliye dönemi Hicaz bölgesinde dinî, siyasi ve sosyal durum	Câhiliye dönemi Hicaz bölgesindeki dinî, siyasi ve sosyal durumu öğrenerek İslami dönemdeki gelişmelerle karşılaştırma yeteneği kazanır.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
3.	Hiz. Muhammed'in çocukluk ve gençlik yılları	Hiz. Muhammed'in çocukluk ve gençlik yılları ile bu dönemde meydana gelen olaylar hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
4.	Hiz. Muhammed'in peygamberlikle görevlendirilmesi	Hiz. Muhammed'in Mekke'de yürüttüğü gizli ve açık İslami davet faaliyeti hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
5.	Müslümanlara yapılan baskı ve işkenceler, bunların sebep ve sonuçları	Mekke'li müşriklerin müslümanlara yönelik tutumlarını sebep-sonuç ilişkisi bağlamında öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
6.	Habeşistan'a hicret	Mekke'li müşriklerin baskılarından bunalan müslümanların Hiz. Peygamber'in tavsiyesi üzerine iki grup halinde Habeşistan'a hicreti ve beraberinde gelişen olaylar hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
7.	Hiz. Muhammed'in Tâif yolculuğu, İsrâ ve Miraç olayı	Hiz. Muhammed'in İslam'ı tebliğ etmek amacıyla çıktığı Tâif seferi ve sonuçlarını öğrenir. İsrâ ve Miraç olaylarının mahiyetini kavrar.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	

Ara Sınav Haftası

- Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuları ve hedefleri kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla gerçekleştirilecektir.
- Ara sınav değerlendirilmesi: %100 sınav, %0 ödev.
- Ara sınav puanının %40'ı hesaba katılacaktır.

8.	Akabe Biatları	Hac için Mekke'ye gelen Medinelî müslümanların Akabe'de Hiz. Peygamber'e biat etmeleri, biatlarının içeriği ve sonuçları hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayımları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi.
9.	Hicret	Hiz. Muhammed ve müslümanların Mekke'den Medine'ye hicreti konusunu öğrenir ve hicretin müslümanlar açısından önemini kavrar.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması.

10.	Hız. Muhammed'in Medine'de yaptığı ilk icraatlar	Hız. Muhammed'in Medine'ye hicret ettikten sonra Mescid-i Nebi'nin inşası, ezanın tespit edilmesi, kıblenin değiştirilmesi gibi orada gerçekleştirdiği ilk icraatlarını öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	<p>3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılımı.</p> <p>4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.</p>
11.	Muhacir ile Ensar arasında kardeşlik kurulması, Medine Anayasasının ilan edilmesi	Muhacir ve Ensar kavramlarının ne anlama geldiğini anlar, Hız. Muhammed'in Medine'de bu iki müslüman grup arasında kardeşlik tesis etmesi ve bu müessesenin toplumsal açıdan faydalarını öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
12.	Hız. Peygamber'in Mekkeli müşriklerle ilişkileri, Hudeybiye barışı, Mekke'nin fethi	Hız. Peygamber'in Mekkeli müşriklerin düşmanca hareketlerini önlemek amacıyla düzenlediği seriyeye ve gazveler hakkında bilgi edinir. Ayrıca Hudeybiye Antlaşması ve bunun müslümanlar açısından önemini ve Mekke'nin fethine götüren süreçte müslümanlara sağladığı faydaları kavrar.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
13.	Hız. Peygamber'in gayrimüslimlerle (yahudi ve hristiyanlarla ilişkileri)	Hız. Peygamber'in gayrimüslimlerle, özellikle de Medine ve çevresindeki yahudilerle ilişkileri hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
14.	Elçiler yılı, Vedâ Haccı, Hız. Peygamber'in vefatı	Mekke'nin fethinin ardından Hicretin 9. Yılında Arap Yarımadası'nın çeşitli yerlerindeki Arap kabilelerinin Hız. Peygamber'e elçilik heyetleri göndermesi ve bunun bölgedeki dini ve siyasi sonuçları hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
15.	<p>Yarıyıl Sonu Sınavı Haftası</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yarıyıl sonu sınavının %100 yazılı yoklama, %... uygulamalardan oluşacaktır. • Yarıyıl sonu sınavı; ilk 7 hafta işlenen konuların %25'ini, ara sınav sonrası işlenen konuların %75'ini kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir. 			

Ders Değerlendirme			
Yarıyıl İçi Etkinlikler		Adet	Değer
Ara Sınav		1	%40
Final Sınavı		1	%60
Toplam			100
Ders İş Yüğü			
Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yüğü (sayı x saat)
Ara Sınav	1	1	1
Final Sınavı	1	1	1
Derse Katılım	14	2	28
Bireysel Çalışma	14	2	28
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	7	7
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	7	7
Okuma	14	2	28
Tartışma	14	2	28

Program Çıktıları (PÇ) ile Siyer (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Program Çıktıları	ÖÇ. 1	ÖÇ. 2	ÖÇ. 3	ÖÇ. 4	ÖÇ. 5	ÖÇ. 6	ÖÇ. 7	ÖÇ. 8
P.Ç.1. İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.2. Alanıyla ilgili öğretim programları, öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme bilgisine sahiptir	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.3. Alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.4. İlahiyat alanı için uygun araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilişim teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanır.	2	2	2	2	2	2	2	2
P.Ç.5. Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz, sentez ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirir.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.6. Türkçe ve en az bir yabancı dilde sözlü/yazılı etkin iletişim/hitabet kurma ve anlatım becerisine sahiptir.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.7. İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma-inceleme, yorum ve analiz yapar.	4	5	4	4	4	4	4	4
P.Ç.8. Kendini motive edebilme, bilgiye erişebilme, bilim ve teknolojiadaki gelişmeleri izleme, zaman yönetimi, kendini sürekli yenileme becerisi ve yaşam boyu öğrenme bilincine sahiptir.	2	2	2	2	2	2	2	2
P.Ç.9. Bireysel inisiyatif olarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.	1	1	1	1	1	1	1	1
P.Ç.10. Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar.	2	2	2	2	2	2	2	2
P.Ç.11. Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle bilimsel ve ahlaki değerlere uygun olarak kullanır.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.12. Dini anlayış ve uygulamaların evrensel ve toplumsal boyutlardaki (güvenlik, sağlık, iktisat, çevre, vb.) etkileri ve hukuksal sonuçları konusunda farkındalık sahibidir.	5	5	5	5	5	5	5	5
P.Ç.13. Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.14. Bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.	3	3	3	3	3	3	3	3
P.Ç.15. Edindiği ilahiyat bilgisinin gerekleri doğrultusunda davranır, tutum ve davranışlarıyla topluma örnek olur.	5	5	5	5	5	5	5	5

Programa Özgü Ölçütler (PÖÖ) ile Siyer Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

(1: En az ilişkilidir. 5: En çok ilişkilidir.)

Programa Özgü Ölçütler	ÖÇ.1	ÖÇ.2	ÖÇ.3	ÖÇ.4	ÖÇ.5	ÖÇ.6	ÖÇ.7	ÖÇ.8
PÖÖ.1. Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1

PÖÖ.3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.4. Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.5. Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.11. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.14. İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atıf sisteminin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

**Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.



T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ/İLAHİYAT PROGRAMI
DERS İZLENESİ

Bölüm Adı	İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü			
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl
İLA 451	Türk-İslam Sanat ve Estetik Tarihi	Zorunlu	4	7
Dersin Seviyesi	Lisans			
Haftalık Ders Saati	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
	2	0	2	3
Öğrenim Türü	Örgün			
Eğitim Dili	Türkçe			
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler	Yok			
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler	Yok			
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar	Dersi takviye için konu ile ilgili ek kitapların okunması			
Staj Durumu	Yok			
Dersin Amacı	Sanatın toplumların hayatındaki önemi, sanat-din, sanat-İslam ilişkisi, estetik ve güzellik duygusunun fitriliği, İslam'ın hayata ilişkin ilkeleri, İslam'ın sanata bakışı, İslam mimarisi hakkında yeterli bilgi edindirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca İslam mimari eserlerini ve özelliklerini görseller eşliğinde ve slayt sunumlarıyla anlatarak konuya daha iyi hakim olmalarını sağlamak dersin amaçları arasında yer almaktadır.			
Dersin İçeriği	Sanatın konusu ve önemi, Sanat olgusunu etkileyen faktörler, sanat-din, sanat-İslam ilişkisi, İslam mantığında sanat, İslam'ın tasvir ve heykele bakışı, Türk İslam sanatında tasvir, erken İslami dönemden Osmanlılar'ın sonuna kadar müslüman sanatkarlar tarafından İslam coğrafyasının farklı bölgelerinde inşa edilen mimari eserleri ve özellikleri, süsleme ve el sanatları, Türk ve İslam şehirciliği gibi konular dersin içeriğini oluşturmaktadır.			
Ders Kitabı / Malzemesi*	1 Can, Yılmaz. Gün, Recep. <i>Ana Hatlarıyla Türk İslam Sanatları ve Estetiği</i> . İstanbul: Kayıhan Yayınları, 2021.			
İlave Kaynak(lar)*	1 Altun, Ara. <i>Ortaçağ Türk Mimarisinin Anahatları İçin Bir Özet</i> . İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 1988. 2 Ayvazoğlu, Beşir. <i>İslam Estetiği ve İnsan</i> . İstanbul: Çağ Yayınları, 1998. 3 Can, Yılmaz. <i>Kur'an'ın penceresinden vahiy-arkeoloji ve sanat ilişkisi üzerine bir deneme</i> . Samsun: Sönmez Yayınları, 1996. 4 Çam, Nusret. <i>İslam'da Sanat Resim ve Mimari</i> . Ankara: Elektronik İletişim Ajansı, 1994. 5 İpşiroğlu, Mazhar Şevket. <i>İslam'da Resim Yasağı ve Sonuçları</i> . İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2022. 6 Atabek, Ömer Faruk. <i>Türk İslam süsleme sanatları: hüsn-i hat, tezhip, minyatür</i> . Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2000. 7 Dündar, Abdülkadir (ed.). <i>Türk İslam sanatları tarihi</i> . Ankara: Grafiker Yayınları, 2019.			
Dersi Veren Öğretim Elemanı/Elemanları	Dr. Öğr. Üyesi Han Hacısoy			

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI	
ÖÇ-1	Sanatla ilgili kavramları tanıır.
ÖÇ-2	Sanatın konusu ve önemini kavrar.
ÖÇ-3	Estetik ve güzellik duygusunun fitriliği hakkında bilgi edinir.
ÖÇ-4	Sanat-İslam ilişkisi ve tarihi süreç içinde müslümanların sanat uğraşlarına bakışı konularında bilgi sahibi olur.
ÖÇ-5	Erken dönem İslam mimarisi hakkında bilgi sahibi olur, bu döneme ait mimari eserlerin özelliklerini öğrenerek bunları birbirinden ayırt edebilme becerisi kazanır.

ÖÇ-6	Anadolu dışındaki Asya topraklarında kurulmuş müslüman Türk ve diğer İslam devletlerinin mimarisi ile Türkiye topraklarında kurulmuş müslüman Türk devletlerinin mimarisi hakkında bilgi edinir.
ÖÇ-7	Süsleme ve el sanatları hakkında bilgi sahibi olur.
ÖÇ-8	Türk ve İslam şehirciliği hakkında bilgi edinir.

HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ

Hafta	Konular	Hedefler	Kaynaklar	Öğrenci Sorumlulukları**
1.	Sanatla ilgili kavramlar	Sanatla ilgili kavramları tanıır, sanatın konusu ve önemi hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması. 3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılması. 4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
2.	Sanat olgusunu etkileyen faktörler	Sanat olgusunu etkileyen unsurlar bağlamında sanat-fiziki çevre ilişkisi, sanat toplum ilişkisi, sanat-din ilişkisi gibi konuları öğrenir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
3.	Sanat-İslam ilişkisi	Sanat-İslam ilişkisi bağlamında estetik ve güzellik duygusunun fitriliği, İslam mantığında sanat, İslam'ın hayata ilişkin ilkeleri gibi konularda bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
4.	Müslümanların sanat uğraşlarına bakışı	Tarihi süreç içinde müslümanların resim ve heykel gibi bazı sanat dallarına bakışları gibi konularda bilgi sahibi olur.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
5.	İslam'dan önceki sanat anlayışları	İslam'ın doğduğu ve yayıldığı topraklardaki eski sanat anlayışlarını, ayrıca İslam öncesi Türk sanatını tanıır.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
6.	Erken dönem İslam mimarisi	Hz. Muhammed Peygamber'le başlayan ve Abbâsiler'in sonuna kadar devam eden bu süreçte özellikle Emevîler, Endülüs Emevîleri ve Abbâsiler döneminde inşa edilen eserlerin genel mimari özelliklerini kavrar ve bunları birbiriyle kıyaslama yetisi kazanır.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
7.	Mısır, Kuzey Afrika ve Batı Afrika ile Endülüs topraklarında kurulmuş müslüman Türk ve diğer İslam devletlerinin mimarisi	İsmi zikredilen bölgelerde kurulan Ağlebîler, Tolunoğulları, İhşidîler, Fâtımîler, Eyyübîler, Murâbitlar, Muvahhidler, Merinîler ve Nasrîler dönemi mimari eserlerini tanıır ve bu dönemlere ait sanat eserlerinin mimari özelliklerini kavrar.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	
Ara Sınav Haftası <ul style="list-style-type: none"> Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuları ve hedefleri kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla gerçekleştirilecektir. Ara sınav değerlendirmesi: %100 sınav, %0 ödev. Ara sınav puanının %40'ı hesaba katılacaktır. 				
8.	Asya topraklarında kurulmuş müslüman Türk devletleri	Anadolu dışındaki Asya topraklarında kurulmuş Karahanlılar, Büyük Selçuklular, Delhi Türk Sultanlığı, İlhanlılar, Akkoyunlular, Timurlular gibi müslüman Türk ve diğer İslam devletlerinin mimari eserlerini tanıır ve özelliklerini kavrar.	<ul style="list-style-type: none"> K. Kitaplar Ders Notları 	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması.

9.	Türkiye topraklarında kurulmuş müslüman Türk devletlerinin mimarisi	Selçuklu öncesi Anadolu Beylikleri, Anadolu Selçukluları, Anadolu Beylikleri ve Osmanlılar dönemi mimarisi ve özellikleri hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	<p>3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılımı.</p> <p>4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.</p>
10.	Süsleme ve el sanatları	Taş ve ahşap süsleme, stuko süsleme, kalemşi, fresk, duvar ve pano resmi gibi süsleme sanatlarını tanır ve özellikleri hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
11.	Süsleme ve el sanatları	Minyatür, çini ve seramik sanatı ile maden, cam, dokuma ve işleme sanatları hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
12.	Süsleme ve el sanatları	Hat (yazı) sanatı ile tezhip, ebru, deri ve cilt sanatları hakkında bilgi sahibi olur.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
13.	Türk şehirciliği	Türk şehrinin oluşum ve gelişimi, İslam'dan önce Türk şehirciliğinin geçirdiği gelişim seyri ile bu süreçte ve İslami dönemde kurulan bazı Türk şehirlerinin fiziki yapısı ve özellikleri hakkında bilgi edinir. Ayrıca her iki dönemdeki mimari özellikleri birbirinden ayırt edebilme becerisi kazanır.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
14.	İslam şehirciliği	İslam-Şehircilik ilişkisini kavrar. Ayrıca İslamiyet'in yayılması ile birlikte İslam topraklarında hızla devam eden şehirleşme faaliyetleri, İslam şehirlerinin geçirdiği gelişim süreci, İslam şehirlerinin kent dokusunu oluşturan fiziki unsurlar ve İslam şehrinin karakteristik özellikleri hakkında bilgi edinir.	<ul style="list-style-type: none"> • K. Kitaplar • Ders Notları 	
15.	Yarıyıl Sonu Sınavı Haftası <ul style="list-style-type: none"> • Yarıyıl sonu sınavının %100 yazılı yoklama, %... uygulamalardan oluşacaktır. • Yarıyıl sonu sınavı; ilk 7 hafta işlenen konuların %25'ini, ara sınav sonrası işlenen konuların %75'ini kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir. 			

Ders Değerlendirme			
Yarıyıl İçi Etkinlikler	Adet	Değer	
Ara Sınav	1	%40	
Final Sınavı	1	%60	
Toplam		100	
Ders İş Yüğü			
Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yüğü (sayı x saat)
Ara Sınav	1	1	1
Final Sınavı	1	1	1
Derse Katılım	14	2	28
Bireysel Çalışma	14	2	28
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	7	7
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	7	7
Okuma	14	2	28
Tartışma	14	2	28
Toplam İş Yüğü (Saat)			128

PÖÖ.2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.4. Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.5. Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.11. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.14. İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atıf sisteminin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

**Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.



T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ/İLAHİYAT PROGRAMI
DERS İZLENESİ

Bölüm Adı	İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü			
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl
İLA 255	Türk İslam Edebiyatı	Zorunlu	2	3
Dersin Seviyesi	Lisans			
Haftalık Ders Saati	Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
	2	0	2	3
Öğrenim Türü	Örgün			
Eğitim Dili	Türkçe			
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler	Yok			
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler	Yok			
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar	Dersi takviye için konu ile ilgili ek kitapların okunması			
Staj Durumu	Yok			
Dersin Amacı	Türklerin İslamlaşmasının ardından İslam inanç ve düşüncesinin Türk edebiyatındaki yansımalarını öğretmek ve Türk İslam Edebiyatının ilk ürünlerini tanıtmak. Müslüman Türk şairlerin şiirlerinden seçilen örnekler üzerinde şiir çözümlenmeleri yapabilme yetisi kazandırmak. Edebi ürünlerdeki dinî muhtevayı ayırt edebilmeleri konusunda bilgi edindirmek. Farklı nazım biçimlerini, Cenâb-ı Allah ve Hz. Peygamber'le ilgili dinî-edebî türleri, Türk İslam Edebiyatının önemli şahsiyetlerini ve eserlerini tanıtmak. Türk İslam Edebiyatı dersinden öğrendiklerini din hizmetleri sırasında yerinde, zamanında ve gerektiği kadar sunma becerisi kazandırmak.			
Dersin İçeriği	İslamiyet'ten önceki Türk Edebiyatı ve özellikleri, İslam dininin Türk Edebiyatı üzerinde bıraktığı etkiler, Türk İslam Edebiyatının ilk ürünleri, Türk İslam Edebiyatının dayandığı ortak kültür ve kaynakları, Divan şiiri ve geleneksel özellikleri, beyitlerden ve bentlerden oluşan nazım biçimleri, dinî edebî türler bu dersin konuları arasında yer almaktadır.			
Ders Kitabı / Malzemesi*	1 Atık, Hikmet. <i>Türk İslam Edebiyatı</i> . Ankara: Bilimsel Araştırma Yayınları, 2020.			
İlave Kaynak(lar)*	1 Köprülü, Fuad. <i>Türk Edebiyatı Tarihi</i> . İstanbul: Alfa Yayınları, 2016. 2 Güzel, Abdurrahman. <i>Dini-Tasavvufî Türk Edebiyatı El Kitabı</i> . Ankara: Akçağ Yayınları, 2014. 3 Kaplan, Mahmut. <i>Klasik Türk Şiirinde Hz. Muhammed</i> . İstanbul: Etkileşim Yayınları, 2010. 4 Mermer, Ahmet. <i>Eski Türk Edebiyatına Giriş</i> . Ankara: Akçağ Yayınları, 2006. 5 Şener, Halil İbrahim. Yıldız, Alim. <i>Türk İslam Edebiyatı</i> . İstanbul: Rağbet Yayınları, 2018. 6 Kemikli, Bilal. <i>Türk İslam Edebiyatı: Giriş</i> . Bursa: Emin Yayınları, 2012. 7			
Dersi Veren Öğretim Elemanı/Elemanları	Dr. Öğr. Üyesi Han Hacısoy			

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI	
ÖÇ-1	Türk Edebiyatının tanımı, kapsamı ve genel tasnifini kavrar.
ÖÇ-2	İslamiyet'in kabulünden önceki Türk edebiyatı hakkında bilgi edinir.
ÖÇ-3	Türk İslam Edebiyatının ilk ürünlerini tanıır.
ÖÇ-4	Türk İslam Edebiyatının çerçevesi, dayandığı ortak kültür ve kaynakları hakkında bilgi sahibi olur.
ÖÇ-5	Divan şiirinin geleneksel özellikleri ve muhtevası hakkında bilgi edinir.

ÖÇ-6	Bezitlerden ve bentlerden oluşan nazım biçimlerini öğrenir ve klasik dönem Türk İşlam edebiyatı şairlerinin şiirlerinden örnekleri okuyarak bu bilgilerini daha da pekiştirme becerisi kazanır.
ÖÇ-7	Hız.Türk İşlam Edebiyatındaki dini-edebi türleri öğrenir. Bunlardan Cenab-Allah ile ilgili olanlarla, Hz. Peygamberle ilgili kaleme alınan dini edebi türleri ele alarak değerlendirme ve birbiriyle kıyaslama yetisi kazanır.
ÖÇ-8	Türk İşlam Edebiyatının önemli şahsiyetleri ve eserleri hakkında bilgi edinir.

HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ

Hafta	Konular	Hedefler	Kaynaklar	Öğrenci Sorumlulukları**
1.	Türk edebiyatının tanımı ve kapsamı, genel tasnifi	Türk edebiyatının tanımını ve kapsamını öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması. 3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılımı. 4. Dersle ilgili verilen ödevleri zamanında hazırlaması ve belirlenen şekilde yazılı veya sunum olarak takdim etmesi.
2.	İşlamiyet'in kabulünden önceki Türk edebiyatı	İşlamiyet'ten önceki sözlü Türk edebiyatı ve özellikleri, destanlar ve örnekleri hakkında bilgi edinir. Ayrıca İşlamiyet'ten önceki yazılı Türk edebiyatı hakkında bilgi sahibi olur.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
3.	İşlam etkisindeki Türk edebiyatı	İşlam dininin tesiri altında gelişen edebiyatın başlıca özelliklerini kavrar ve ilk İşlami edebî ürünleri (Kutadgu Bilig, Divân-ı Lugâti't-Türk vb.) tanır.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
4.	Türk İşlam Edebiyatının çerçevesi, dayandığı ortak kültür ve kaynakları	Türk İşlam Edebiyatının tanımı ve çerçevesi, eski Türk Edebiyatının dayandığı ortak kültür, Türk İşlam Edebiyatını şekillendiren kaynaklar hakkında bilgi edinir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
5.	Divan Şiiri	Divan şiirinin dönemleri, Osmanlı'da şiir ve şair, dönemin şiir kitapları hakkında bilgi sahibi olur.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
6.	Divan şiirinin geleneksel özellikleri	Divan şiirinin geleneksel özelliklerini (mazmun, mahlas), edebî sanatları (teşbih, telmih, iktibas vb.) öğrenir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
7.	Divan şiirinden örnekler	Divan şiirinden seçilmiş örnek metinleri okuyarak çözümleme becerisi kazanır.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
Ara Sınav Haftası				
<ul style="list-style-type: none"> • Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuları ve hedefleri kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla gerçekleştirilecektir. • Ara sınav değerlendirmesi: %100 sınav, %0 ödev. • Ara sınav puanının %40'ı hesaba katılacaktır. 				
8.	Aruz	Aruzun tanımı, Türk edebiyatı üzerindeki etkisi, Aruz kusurları gibi konularda bilgi edinir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	1. Konularla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınları bireysel olarak araştırması ve derse hazırlıklı gelmesi. 2. Derse düzenli devam etmesi, mazeretsiz devamsızlık yapmaması. 3. Ders esnasında cep telefonu vb. araçlarla uğraşmaması, derse aktif bir şekilde katılımı.
9.	Bezitlerden oluşan nazım biçimleri	Divan edebiyatı nazım biçimleri hakkında bilgi sahibi olur ve bu nazım biçimlerini tasnif eder. Beyit esasına dayalı nazım biçimlerinin muhteva ve şekil özelliklerini kavrar.	• K. Kitaplar • Ders Notları	
10.	Bendlerden oluşan nazım biçimleri	Beyitlere ekleme yapılarak oluşturulan ve müstakil bendlerden oluşan nazım biçimleri hakkında bilgi edinir.	• K. Kitaplar • Ders Notları	

PÖÖ.6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma	3	3	3	3	3	3	3	3
PÖÖ.7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.11. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ.13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ.14. İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma	1	1	1	1	1	1	1	1

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atf sisteminin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

**Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.